ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

1993 йил 30 март
СЕШАНБА
№ 36 (5.479).
НАРХИ: ОБУНАЧИГА 3 СЎМ, СОТУВДА 5 СЎМ.

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-сиёсий газетаси • 1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

КУЧ-ҒАЙРАТЛАРНИ БИРЛАШТИРИБ

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Марказий Осиё давлатлари бошлиқларининг Қозоғистондаги Қизил Ўрда шаҳрида бўлиб ўтган анжуманида қатнашди. Унда Россия Федерациясининг вакиллари ҳам иштирок этдилар.

Минтақа мамлакатлари олий раҳбарларининг учрашуви энг мураккаб ва долзарб иқтисодий ижтимоий муаммолардан бири — Орол бўйидаги экология танглигига, Орол фожиаси оқибатларини бартараф этиш йўлида баҳамжиҳат кўриладиган чора-тадбирларни ишлаб чиқишга бағишланди.

Қизил Ўрда учрашувининг қатнашчилари бу фожиа Марказий Осиё давлатларигагина даҳлдор бўлиб қолмай, жаҳоншумул тусга ҳам эгадир, деган бир фикрга келдилар. Кўпгина мамлакатларнинг куч-ғайратлари — молиявий, илмий-техникавий, ташкилий имкониятларини бирлаштириш йўли билангина бу фожиани бартараф этиш мумкин.

Анжуманда Орол денгизи ва Оролбўйи муаммоларини ҳал этишга умумий ёндашувлар ишлаб чиқилди, муҳим ҳужжатлар имзоланди. Бундан буён шу ҳужжатлар, жумладан Орол денгизи ва Оролбўйи муаммоларини ҳал этиш, Орол минтақаси экологиясини соғломлаштириш ва ижтимоий-иқтисодий тараққиётини таъминлаш соҳасида биргаликда қилинадиган ҳаракатлар тўғрисидаги битим ҳам шу йўлдаги барча ишларга асос қилиб олинади.

Давлат раҳбарларининг учрашувида Орол денгизи ҳавзаси муаммолари билан шуғулланувчи давлатлараро кенгаш тузилди, Оролни қутқариш халқаро жамғармаси таъсис этилди. Қозоғистон Республикасининг Президенти Нурсултон Назарбоев бир йил муддатга шу жамғарманинг Президенти этиб сайланди.

Шу йил августида Қорақалпоғистон пойтахти — Нукус шаҳрида Орол денгизи ҳавзаси муаммолари билан шуғулланувчи давлатлараро кенгаш ва Оролни қутқариш халқаро жамғармасининг қўшма мажлисини ўтказишга ҳам қарор қилинди.

Учрашув иштирокчилари Қозоғистон, Қирғизистон, Россия Федерацияси, Тожикистон, Туркманистон ва Ўзбекистон номидан Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош котиби Бутрос Бутрос Ғолийга мактуб йўллаб, Оролбўйидаги мураккаб аҳвол ва рўй берган муаммоларни ҳал этиш учун белгиланган чора-тадбирлар ҳақида, шунингдек Орол денгизи ҳавзаси муаммоларига халқаро ҳамжамиятнинг диққат-эътиборини жалб қилиш зарурлиги тўғрисида уни хабардор этдилар.

(ЎзА махсус мухбири.).

ТЎЛ ОЛИШ МАВСУМИНИ НАМУНАЛИ ЎТКАЗАЙЛИК

Баҳористон районидаги «Ўзбекистон» наслчилик заводи республикамиздаги қоракўлчиликка ихтисослашган энг йирик хўжаликлардан. Хўжаликда 38 минг 886 бош қоракўл қўйлари парваришланмоқда. Шундан 21 мингги совлиқлардир.

Ўтган йили хўжалик чорвадорлари ҳар 100 бош совлиқдан 105 тадан қўзи олиб, унинг 75 фоизини ўстиришга қолдиришган эди. Бу йил ҳам 105 тадан қўзи олиб 85 фоизини парваришга қолдиришни мўлжаллашмоқда.

Бу ишда илғор ферма мудирларидан Меҳнат Қаҳрамони Нурмамат ва Қорли Рустамовлар ҳамкасбларига намуна. Заводнинг илғор чўпони Сафарқул Ҳайитов отарида эса 570 бош қўй бор. У ҳар юз совлиқдан 110 тадан қўзи олиш ниятида астойдил меҳнат қилаяпти.

СУРАТДА: Сафарқул ҲАЙИТОВ.

Ш. ШАРОПОВ олган сурат. (ЎзА).

ДАСТЛАБКИ ҚУВОНЧ

БАРЧА отарларда тўл олиш мавсуми бошланиб кетди. Бу йил оҳангаронлик чорвадорлар мавжуд совлиқлардан 35.182 бош соғлом қўзи олишга аҳд қилишган. Бунинг учун ҳар бир отарда пухта тайёргарлик кўрилган. Жумладан, ҳар 200 совлиқ учун ёрдамчи чўпонлар тайинланган.

Ҳозир райондаги мавжуд 174 та қўйчилик отарларида чўпонлар тунларини бедор ўтказаётирлар. Чунки аксари совлиқлар кечаси туллайди. Жониворлар касалликка чалинмаслиги учун ҳар бир қўрага туз, фетитизин, мис купорози аралашмалари сепиб қўйилди.

Бироқ райондаги «Дўстлик», Собир Раҳимов номли, «Ўзбекистон» ширкат жамоаларида совлиқлардан қўзи олишда жиддий нуқсонлар содир бўлаётир. Айрим отарларда янги туғилган қўзиларни кирим дафтаридан ўтказиш, уларни рақамлаш ҳам тезкорлик билан амалга оширилмаяпти. «Дўстлик» ижара жамоасининг Қаторовул аҳоли пунктига жойлашган отаридаги қўзилар учун иссиқ хоналар талаб даражасида эмас. Айни пайтда носоғлом туғилган наслни даволаш тадбирлари сусткашлик билан амалга оширилмоқда.

Баҳор чўзилиши эҳтимолдан холи эмас. Шунинг учун тажрибали чўпонлар ем-хашакдан тежаб-тергаб фойдаланиш чораларини кўришмоқда. Яйловларда бугунгача 10.500 бошдан кўпроқ дуркун қўзилар пайдо бўлди.

Мўмин ҚАЮМОВ.

ҚЎЙ КЕЛАР ҚЎЗИ БИЛАН

Уч-тўрт кун тўхтовсиз ёққан ёмғир ниҳоят тинди. Бўй кўрсатган майсалар яйловга янада файз бағишлади. Баланд қир ортидан қуёш юз кўрсатди. Бутун борлиқ ҳаракатга келди. Ҳаётбахш яна бир кун бошланди. Чўпонлар сурув-сурув эчкиларни ҳудудсиз кенгликларга ёйишди. Чор-атрофни улоқчаларнинг ёқимли маърашн тутди.

Хатирчи районидаги «Олтинсой» давлат хўжалигининг тажрибали чўпони Барно ака Жабборов йигирма саккиз йилдирки, яйлов кезади. Саратоннинг жазирамаси, қишнинг қаҳратони унинг доимий ҳамроҳи. Табиатнинг турли синовларидан ўтиб келади. Шу тариқа фасллар айланиб келаверади, йиллар ўтаверади. Барно ака эса фақат чорванинг ташвишини қилади. Кунига ўнлаб километр йўл босади.

— Ангор зотли эчкилари жуда нозик бўлишади, — дейди Б. Жабборов. — Уларни парваришлашда эҳтиёткорлик зарур. Озгина бепарволик ёки тажрибасизлик қилсангиз сифатли жун ололмайсиз, жонивор вазн йўқотади. Айтайлик, қорни тўймади ёки вақтида сув ичмадими, бас — сиз кўзлаган тивитни бермайди. Ҳозирги айни улоқ олиш даврида шунга катта эътибор бераяпмиз. Мақсад, ўтган йилги кўрсаткичдан ўтиш. Бултур сидқидил меҳнатимиз бекор кетмади. Парваришимдаги она эчкиларнинг ҳар юзидан юзтадан улоқ олдик. Ҳар бош ҳисобига 1,5 килограммдан жуч топширдик. Бу йилги мўлжал ҳам шундай.

Барно аканинг касбдошлари, ҳамқишлоқлари у ҳақда: «эчкининг маърашидан нима талабини билади. Бирортаси бошқа подага қўшилиб қолса дарров ажратади, у ўз касбининг билимдони», дея таърифлашади. Дарҳақиқат, унинг ишини кўзи билан кўрган одам бу гапда асло муболаға йўқ эканига амин бўлади. Чорвадорга бўлган ҳурмати ортади. Бунга у осонликча эришмади. Касбига садоқат, фидойилик унга обрў, иззат-ҳурмат келтираяпти. Чўпонларга хос синчковлик ҳам у кишида мужассам. Бепоён даштнинг ҳар бир сўқмоғи унга яхши таниш. Подани қайси қирга қачон ҳайдашни яхши билади. У куюниб шундай дейди:

— Очиғи, шу касбдан бошқасини тасаввур этолмайман. Дашт ўз уйимдек бўлиб қолган. У яшнаса дилим қувнайди. Унга озгина озор етса қалбимда ҳам аксини топади. Афсуски, кейинги йилларда яйловлар тобора камайиб кетаяпти. Унинг устига турли сабаблар таъсирида ўт-ўланлар ҳам сийраклашган. Аҳвол шундай давом этаверса, чорвамиз келажаги нима бўлади, деган ташвишдаман.

Барно ака кўпнинг дилидагини айтди. Қир-адирларни асрашимиз, келгуси авлодларга етказишимиз зиммамиздаги бурч. Асил чорвадор борки, туну кун шуни ўйлайди. Қолган қийинчиликларни у машаққат ҳисобламайди. Етишмовчиликлар, танқислик вақтинчалик эканини тушунади. Ишонч эса инсонга мадад бағишлайди.

Қуёш қирлар ортига оҳиста ёнбошлади. Эчкилар суруви қўтонга қайтди. Лекин бу чўпоннинг бугунги ташвишлари тугади, дегани эмас. Ҳали уларни суғориш, тунда яна бир қур озуқа тарқатиш керак. Эртага шу одат яна давом этаверади.

Мизом Жапаров шу хўжаликда чўпонлик таёғини қўлига олганига 10 йилдан ошди. Шу давр ичида пишиди, илғорлар қаторидан ўрин олди. Шогирд эди, энди ўзи устоз. Доим изланади, кўплаб қўзи ва режадагидан зиёда гўшт етиштиришни ўйлайди.

— Отарда 419 бош совлиқ бор, — дейди Мизом ака. — Бултур ҳар юз бош совлиқдан 102 тадан соғлом қўзи олгандим. Шундан давлатга 168 дона сифатли қоракўл тери сотилди, 260 бош соғлом қўзи ўстиришга қолдирилди. Уларни қишловдан соғлом ва семизлигини сақлаган ҳолда олиб чиқдик. Айни кунларда бу йилги тўл олиш мавсумини қизғин олиб бораяпмиз. Ҳар юз бош совлиқдан 102—103 насл олишни кўзлаяпмиз. Жониворларни яхшилаб семиртириш мақсадида тунда боқишга ўтдик. Самараси чакки эмас. Ҳар бир қўйдан 1—1,5 килограммдан жун топширишни мўлжаллаб турибмиз.

Улуғбек ЖУМАЕВ.

«МАЛИКЧЎЛ» ЯЙЛОВЛАРИДА

(Ўз мухбиримиз телефон орқали хабар қилади).

Қизилтепа районидаги «Маликчўл» давлат хўжалиги чўпонлари ҳам қўзилатиш мавсумини қизғин бошлаб юборишди. Айни кунларда барча отарлардаги 15.114 бош совлиқ алоҳида сақланаётир. Ҳар 100 бош жонивордан 95 тадан унум олиш режалаштирилган эди. Мутахассисларнинг имконият фикрича, бу кўрсаткични 115 таданга етказиш мумкин. Жами 17. минг бошдан зиёд насл олиш мўлжалланмоқда. Унинг 72 фоизи боқишга қолдирилади. Давлатга 6867 та юқори сифатли тери топширилади.

Шу кунгача 10.626 бош совлиқ болалади. Уларнинг кўпи эгиздир. Ғафур Зарипов, Абдуғаффор Олимов бош бўлган фермаларнинг илғор чўпонлари ҳар юз бош совлиқдан 120 тадан қўзи олиш ниятида. Отарларга етарли миқдорда озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берилган. Хўжалик раҳбарлари чорвадорлардан мунтазам хабардор бўлиб турипшибди.

МАЪМУРЧИЛИК — МИРИШКОРЛАР МУДДАОСИ

БУГУН РЕСПУБЛИКА АГРОСАНОАТ МАЖМУИ ХОДИМЛАРИНИНГ САБЗАВОТЧИЛИК, БОҒДОРЧИЛИК ВА УЗУМЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МАСАЛАЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН КЕНГАШИ ОЧИЛАДИ

Ўзбекистонимиз ўз мустақиллигини қўлга киритди. Бу ҳар биримизнинг бебаҳо бахтимиз. Чунки энди ўз еримизга, бойликларимизга ўзимиз эгалик қиладиган бўлдик. Жонажон диёримизнинг гуллаб яшнаши, келажакда ҳар томонлама ривожланган буюк давлатга айланиши энди ўзимизга боғлиқ. Тер тўкиб, ҳалол меҳнат қилсак, албатта, кўзлаган мақсадимизга эришамиз.

Аммо собиқ Иттифоқнинг парчаланиши билан бир неча ўн йиллардан бери таркиб топган алоқалар бузилиб кетди. Шунинг учун ҳам таъминотда танқислик келиб чиқди. Барча ноз-неъматлар ўзимизда етиштирилишига қарамай, бозорларда уларнинг нархи баланд.

Ўзбекистоннинг зарга тенг тупроғи, сахий қуёши, мўътадил ҳавосидан баҳра олган ширин-шакар ноз-неъматлар нафақат диёримиз аҳолисининг, балки хорижликлар дастурхонини ҳам қишин-ёзин тўкин қилиши мумкин. Яқин келгусида, албатта, шундай бўлади.

Серобчиликни таъминлаш учун аввало исрофгарчиликни йўқотиш керак. Маълумотларга қараганда, далалар, боғлар ва токзорларда етиштирилаётган ҳосилнинг қарийб 30—40 фоизи уни йиғиштириб олиш, ташиш, сақлашда нобуд бўлмоқда. Ахир бу ноёб неъматлар қанчадан-қанча меҳнат, маблағ эвазига бунёдга келган-ку!

Мавжуд майдонларда етиштирилаётган ҳосилни сира чиқитга чиқармасдан, исроф қилмасдан сара ва қайта ишланган ҳолда эл дастурхонига етказиб берилишини таъминлаш ҳозир муҳим вазифалардан биридир. Бунинг учун маҳсулотни қайта ишлашга эътиборни кучайтириш даркор. Мевачилик ва сабзавотчилик хўжаликларида консерва заводлари, шарбат ва қуритиш цехлари, замонавий омборхоналар тармоғини кенгайтириш муҳимдир. Ҳозирча шундай корхоналар етишмайди.

Шу билан бирга айрим ҳолларда корхоналарни қуришда маҳаллий шароит, хом ашё манбалари ҳисобга олинмаётир. Бир завод қуввати даражасидан ортиқроқ ишласа, бошқаси маҳсулот йўқлигидан бекор турибди. Натижада айрим хўжаликлар ўз маҳсулотларини ўнлаб километр нарига ташишга мажбур бўлишяпти.

Ҳозир тоғ ва тоғ олди зоналарида минглаб гектар ерлар бўш ётибди. Бу жойлар унумдор бўлиши билан бир қаторда боғлар барпо қилиш учун қулай. Ана шу ерларга кўчат эксак, қисқа муддатда қўшимча боғ-роғларга эга бўламиз.

Бундан ташқари ҳозирги мавжуд боғ ва токзорларнинг анчагина қисмида 15—20 йиллик дарахтлар бор. Бу мевали дарахтлар қариб қолганлиги туфайли яхши ҳосил бермайди. Устига-устак мевасининг сифати кўнгилдагидек эмас. Хатоси кўп бўлган боғ ва токзорлар ҳам анчагина. Тупроғи олтинга тенг еримизнинг умрини бекор ўтказмайлик. Агар боғ ва токзорларнинг хатосини тўлдирсак, мавжуд майдонлар самарадорлигини кескин ошириш имконига эга бўламиз.

Бунинг учун имконият мавжуд. Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси ва унинг жойлардаги бўлимларида турли зоналар иқлим шароитига мос, сифатли ва мўл ҳосил берадиган мева, узум кўчатлари етарли. Фақат хоҳиш ва ҳаракат бўлса бас. Юртимизни боғ-роғларга буркаб, жаннатмакон диёрга айлантирмоқ — муқаддас бурчимиз.

Кўриниб турибдики, халқимиз, дастурхонини йил бўйи мева, сабзавот, узум, улардан тайёрланадиган турли консервалар, шарбатлар билан тўкин бўлиши йўлида муаммолар тўпланиб қолган. Боғбонлар, соҳибкорлар ва сабзавоткорларнинг анжуманида ана шулар ҳақида гаплашиб олинади, уларни биргаликда бартараф этиш чоралари белгиланади. Анжуманга бағишланган материалларни газетамизнинг иккинчи саҳифасида ўқишингиз мумкин.

АНЖУМАН ИШТИРОКЧИЛАРИНИНГ ДИЛ СЎЗЛАРИ

Оллоберди МИРЗАЕВ. Бухоро туманидаги «Галаосиё» совхоз-заводи директори.

Давлат хўжалигимиз ер майдони катта эмас. Бор-йўғи 417 гектарни ташкил этади. Шунинг учун ҳам биз ҳар бир қарич ердан самарали фойдаланиш, етиштирилган маҳсулотни истеъмолчиларга фақат қайта ишланган ҳолда етказиб беришга катта эътибор бераяпмиз.

Интилганга толе ёр, деганларидек кўзлаган мақсадимизни амалий иш билан мустаҳкамлаётганимиз учун ҳам ютуқларимиз чакки бўлмаяпти. Хўжалик иқтисодиёти юксалиб, ишловчилар даромади ортиб бормоқда. Буни қуйидаги рақамлардан ҳам кўрса бўлади.

Совхозимиз асосан узумчиликка ихтисослашган. Соҳибкорларимиз узум етиштиришнинг ҳадисини олишган. Шунинг учун ҳам об-ҳаво қандай келишидан қатъий назар, мўл-кўл ҳосил етиштиришга муваффақ бўлишаётир. Масалан, ўтган йилни олайлик. Йил узумчилик учун ниҳоятда оғир келди. Кўп жойларда умуман ҳосил битмади. Аммо хўжалигимиз миришкорлари бор маҳоратларини ишга солиб, ҳар гектар токзордан қарийб 192 центнердан узум етиштиришди.

Биз етиштирилган ҳосилни қайта ишлаяпмиз. Шунинг учун ҳам нобудгарчиликка йўл қўйилмайди. Хўжаликдаги мавжуд вино заводи бир кунда 300—350 тонна узумни қайта ишлаш қувватига эга. Бу ерда тайёрланаётган 8 турдаги винони сотиб, катта даромад кўряпмиз. Хусусан, совхоз-заводимиз ўтган йили 104 миллион сўм даромад олишга муваффақ бўлди.

Ютуқларимиз қувончли, албатта. Лекин соҳибкорларни янада яхшироқ ишлашига имконият яратувчи муаммолар ҳам талайгина. Бугунги кенгашдан умидимиз катта. Ўйлайманки, кенгашда пишиб етилган масалалар ўз ечимини топади.

Эргашбой ДАДАБОЕВ, Андижон туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги бригада бошлиғи.

Хўжалигимиз деҳқонлари мўл-кўл сабзавот етиштиришда ва эл дастурхонини тўкин қилишда бой тажриба тўплашган. Шунинг учун ҳам замин саховатини йил сайин ошириб боришга муваффақ бўлаяпмиз. Бригадамиз миришкорлари ўтган йили режадаги 700 тонна ўрнига 1100 тонна сабзавот етиштирдилар. Бу йилги ниятимиз янада юқори ҳосилдорликни таъминлашдан иборат.

Бригадамиз жамоаси ана шу мақсадда ҳалол ишлаяпти. Раҳмат уларга. Аммо яхши ишлаган одам меҳнатига яраша даромад қилиши ҳам керак. Ҳозирги шароитда эса деҳқонлар йил бўйи даладан чиқмай тер тўкса-да даромадининг баракаси бўлмаяпти. Хўш, аҳволни ўнглаш учун нима қилиш керак, деган савол туғилиши мумкин.

Бугунги анжуманда деҳқонларни қизиқтираётган ана шу саволлар ечимини топади, деб ўйлайман. Шулардан айримларини айтиб ўтмоқчиман. Ҳисоблаб кўрсак, ўтган йили етиштирган маҳсулотларнинг ҳар бир килограмми ўртача 2 сўм 70 тийиндан сотилибди. Бундан 7—8 йил илгари эса 30 тийиндан сотардик. Лекин даромад яхши эди.

Кўриниб турибдики, маҳсулот харид нархи 9—10 баробар ортди. Техника, ўғит, бошқа зарур нарсалар эса юзлаб баробар кўтарилди. Масалан, бир тонна аммофоснинг баҳоси илгари 900 сўм эди. Ҳозир эса 56 минг сўмга чиқиб кетди.

Бундан ташқари колхозимизда консерва заводи йўқ. Маҳсулотни арзон нархда заводга топширишга мажбурмиз. Меҳнатни биз қиламиз-у, фойдасини қайта ишловчилар кўради. Шунинг учун юқори ташкилотлар хўжалигимизда қайта ишлаш корхоналари қуришга ёрдам беришса айни муддао бўларди.

Раимжон АБДУРАҲМОНОВ, Наманган туманидаги «Соҳибкор» жамоа хўжалиги бригада бошлиғи, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими.

Мен 32 йилдан бери ушбу колхозда меҳнат қиламан. Йигирма йилдан бери бригадирман. Ўтган йили жамоамиз аъзолари ҳалол тер тўкиб, ҳар гектар ердан ўртача 380 центнердан сабзавот олишга эришдилар. Эндиги ниятимиз бу кўрсаткични 450 центнерга етказишдан иборат.

Кўзланган маррани эгаллаш учун барча имкониятга эгамиз. Ерларимизни сифатли шудгорлаб, ўғитга тўйдирганмиз. Айни кунларда экинтикин ишларига тайёргарлик авж олдириляпти. 3 гектар ерга 8 мартда эртаги карам экган эдик. Ўсимлик ривожи кўнгилдагидек. Май ойининг бошларида дастлабки ҳосилни эл дастурхонига тортиқ этамиз.

Бригадамиз аъзоларининг ҳаммаси меҳнатсевар одамлар. Эзгу ният йўлида ҳаракат қилишяпти. Бироқ уларнинг ўз меҳнатидан кўпроқ баҳраманд бўлишлари қийин бўлмоқда. Бу борада қатор муаммоларни бартараф этишга тўғри келади. Шулардан бири — катта меҳнат эвазига етиштирилган маҳсулотни сотиш масаласидир.

Кўпинча ҳосил етилган пайтда жуда қийналамиз. Савдо, тайёрлов ташкилотлари сарсон қилишади. Натижада не-не машаққат билан бунёд бўлган ноз-неъматларнинг бир қисми нобуд бўлади.

Бундан ташқари биз топшираётган маҳсулот нархи жуда паст. Олаётган нарсаларимиз эса қиммат, Битта яшикнинг баҳоси 150 сўм. Унга жойланадиган сабзавот баҳоси эса нари борса 70—80 сўм бўлади. Наҳотки, ўзимизда зарур идишларни етарлича ишлаб чиқариш шунчалик қийин бўлса.

Бугунги анжуманда биз, деҳқонларни ташвишга солаётган муаммолар ечимини топади. Биз эса ўз навбатида ўз меҳнатимиз билан юрт фаровонлигини таъминлашга ҳисса қўшаверамиз.

Ҳусан ЖУМАНАЗАРОВ, Олтинсой туманидаги Бобур номли давлат хўжалиги бош ҳосилоти.

Олтинсой райони асосан мева ва узум ишлаб чиқаришга ихтисослашган йирик районлардан бири ҳисобланади. 1992 йилда районимиз соҳибкорлари давлатга узум сотиш режасини ошириб бажардилар. Эл дастурхонига 46700 тонна сара узум етказиб берилди.

Вилоятимизда, хусусан туманимиз ва хўжалигимизда етиштирилаётган узумни истеъмолчиларга нест-нобуд қилмасдан етказиш долзарб вазифалардан биридир. Шунинг учун ҳам биз ҳосилни қайта ишлашга катта эътибор беряпмиз. Ўтган йили 16000 тонна узум қуритилиб, 3000 тонна сифатли майиз олинди. Шундан 1000 тоннаси шартнома асосида Тўрақўрғондаги «Ширинлик» комбинатига юборилди.

Мен ишлаётган Бобур номли давлат хўжалиги соҳибкорлари ҳам ўтган хўжалик йили барча соҳалар бўйича йиллик режаларини ортиғи билан бажардилар.

Аммо қатор муаммолар ҳам борки, уларни ҳал этмасдан тармоқни юксалтириш қийин. Масалан, хўжалик ихтиёрида қолдирилаётган ва режадан ортиқча етиштирилган маҳсулотларга харидор топиш қийин бўлмоқда. Шунинг учун хўжаликнинг ўзида ҳосилни қайта ишлашни йўлга қўйиш керак.

Маълумки, узум етиштириш билан боғлиқ агротехника тадбирларининг 70—80 фоизи қўлда бажарилади. Боғбон учун қишин-ёзин иш етарли. Лекин техника, ўғит, кимёвий дориларга муҳтожмиз. Топиш қийин. Топилган тақдирда ҳам нархи жуда қиммат. Шунинг учун ҳурматли олимлар ва мутахассисларимиз боғбонлар учун зарур бўлган техника ва асбоб-ускуналарни тезроқ ишлаб чиқаришга эътибор берсалар деган умиддамиз.

Суҳбатдош: Каримжон РИХСИЕВ,

Н. МУҲАМАДЖОНОВ олган суратлар.

МАЪМУРЧИЛИК — МИРИШКОРЛАР МУДДАОСИ

УМИДИМИЗ КАТТА

ХЎЖАЛИГИМИЗ асосан мева ва узум етиштиришга ихтисослаштирилган. Ўтган йили натижаларимиз чакки бўлмади. 1600 гектар экин майдонининг 925 гектарига деҳқончилик қилдиқ. 464 гектар ҳосилли токзоримиз бор. 1775 тонна узум етиштирилиб, 220 тонна ўрнига давлатга 293 тонна сара майиз етказиб бердик. Шунингдек, режадаги 205 ўрнига 456 тонна мева топшириб, бу соҳани 222 фоизга уддаладик. Хўжалигимизда асосан «Қора кишмиш» ва «Катта қўрғон маскаси» навли узумлар етиштирилади. Узум етиштиришнинг ҳам ўзига яраша қийинчиликлари бор.

Агар боғбон ва соҳибкорнинг унумли ишлашига шароит яратилса, меҳнаткаш ҳақида ғамхўрлик кучайтирилса, одамлар ишдан қочишмайди. Шуни назарда тутиб, хўжалик маъмурияти меҳнаткашлар учун шароит яратишни биринчи галдаги вазифа қилиб қўйган. Хўжалигимиздаги 800 дан ортиқ хонадонда 6 минг киши истиқомат қилади. Соҳибкорлар фарзандлари учун 2 та мактаб, 2 та болалар боғчаси бор. Кишиларнинг саломатлигини муҳофаза қилиб туриш диққат-марказимизда. 4 та фельдшер-акушерлик пункти аҳолига намунали хизмат кўрсатмоқда. Яқинда яна бир қувончли воқеанинг гувоҳи бўлдик. Яккабоғ ва Мухтор қишлоқлари аҳолиси хонадонларига табиий газ келтирилди.

Ўтган йили иш оила пудрати асосида ташкил этилганди. Аммо бу усулнинг самараси кўнгилдагидек бўлмади. Шунинг учун жорий йилда бригада пудратини маъқул кўрдик. Йил якунига кўра, ҳар бир ишчи ўртача 50—60 минг сўмдан даромад қилди. Хўжалигимиз даромади 23 миллион 274 минг сўмни ташкил этди. Шунинг 4 миллион 723 минг сўми соф фойдадир. Рентабеллик даражаси 23,7 фоизга етди. Эришилган ютуқларга Иззат Ҳамроев, Жуманиёз Бобожонов, Мусаллам Асадова, Усмон Бекназаров, Шароф Худоёров сингари бригадир ва механизаторлар баракали ҳисса қўшдилар.

Ишларимиз бундан ҳам унумли, даромадимиз бундан ҳам юқори бўлиши мумкин. Бунинг учун қатор муаммоларни бартараф этиш керак. Масалан, деҳқон ҳам, боғбон ҳам йил—ўн икки ой пешона тери эвазига маҳсулот етиштиради. Лекин маҳсулотни арзон баҳода бериб, ҳузурини бошқалар кўради.

Ўтган йили хўжаликда 100 килограмм узум етиштириш учун 650 сўмдан ортиқ маблағ сарфланди. Режа бўйича эса 203,5 сўм сарфланиши керак эди. Техника, ўғит, кимёвий дорилар, ёнилғи, яшиклар ва бошқа нарсаларнинг нархи кўтарилиб кетгани ҳисобига бўлди бу. Ортиқча харажат эса меҳнаткаш гарданига тушмоқда.

Яна бир муаммо. Деҳқон қийинчилик эвазига етиштирган ҳосилини ишлаб чиқариш корхоналари, жумладан, маҳсулотни қайта ишлаш цехлари, кичик корхоналар арзон нархда олиб, озгина хизмат эвазига қимматга сотишмоқда. Қўраётган фойдасидан фақат завод ёки цех манфаатдор. Маҳсулот етиштирган киши четда қолиб кетаверади. Фойданинг бир қисми маҳсулот етиштирган хўжаликка қайтарилса дейман. Бугунги анжуманда шундай муаммолар ўз ечимини топса яхши бўларди.

Бу йилги режаларимиз юксак. Давлатга 2815 тонна узум, 865 тонна сабзавот, 300 тонна мева, 262 тонна дон ва бошқа қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етказиб беришни мўлжаллаяпмиз. Айни кунларда мўл ҳосилга пухта замин яратиляпти. Дала ва боғлардаги меҳнат кўтаринкилиги бунга далолатдир.

Тиркаш ЭРГАШЕВ,
Каттақўрғон туманидаги «Гулобод» давлат хўжалиги директори.

Сирдарё ва Жиззах чўлларини боғ-роғларга айлантиришда Дўстлик районидаги «Ниҳол» кўчатчилик давлат хўжалигининг алоҳида ўрни бор. Ҳар йили бу ерда бир миллион туп кўчат етиштирилиб, хўжаликларга сотилади. Жорий йилда боғбонлар бу кўрсаткични 1,5 миллиондан оширишмоқчи. Айни пайтда кунига 60 минг тупгача олма, ўрик, гилос, шафтоли, анор, ёнғоқ каби мевали ва терак, арча сингари манзарали дарахт ниҳоллари жойларга жўнатилмоқда.

СУРАТДА: кўчатчилик бригадаси бошлиғи Мирзажон Муҳаммадиев.

К. ЖЎРАҚУЛОВ олган сурат.

ЎЗБЕК, ТОЖИК ДЎСТЛИГИНИНГ РАМЗИ

— Яхшидан боғ қолади, дейишлари бежиз эмас. Бу ҳикмат узоқ йиллик тарихга эга. Қадимдан юртимиз шуҳратини оламга таратган, таърифи кетган боғлар ота-боболаримизнинг саъй-ҳаракатлари билан барпо этилган. Минг шукрки, бу анъана бугун ҳам давом этаётир. Ҳар йили кўп минг кишилик ҳашарларда янги-янги мевазорлар пайдо бўляпти.

Ўзбек, тожик халқлари азалдан бирга яшаб, қувонч ва ташвишларини биргаликда баҳам кўриб келишади. Бу дўстлик бизга Амур Темур, Улуғбек, Навоий, Жомий, Лутфийлардан муқаддас мерос. Дили дилига туташ, қалби қалбига яқин, бир заминда таваллуд топиб улғайган бу халқлар қуда-қудағай бўлиб кетган.

Бундан икки йил аввал Поп ва Ашт районлари раҳбарлари ҳашар йўли билан боғ барпо қилишга қарор қилгандилар. Айрим сабабларга кўра, бу амалга ошмади. Лекин эзгуликнинг кечи йўқ дейишади.

Наврўз байрами арафасида Наманган вилоятид[illegible]н Поп районининг Беруний номли давлат хўжалиги ҳудудида Ашт чўлларидан ўзлаштирилган 40 гектарлик «Дўстлик» боғи барпо этилди. 19 март куни ўзбек ва тожик халқлари учун гўё тўй бўлиб кетди. Қардош тожикистонликлар Ленинобод вилояти ижроия қўмитаси раиси А. Ҳамидов бошчилигида наманганликлар ҳузурига ташриф буюрдилар. Меҳмонларни бўлажак мевазор яқинида Намаган вилояти ҳокими Б. Рапиғалиев, вилоят ҳокими ўринбосари А. Убайдуллаев, Поп райони ҳокими Х. Талабоевлар нон ва туз билан қаршилашди.

Шундан сўнг шудгорлаб, сифатли текисланиб тайёрланган бўлажак мевазорда кўчат ўтқазиш бошланди. Таомилга кўра дастлабки олма ниҳолларини ҳар икки вилоят раҳбарлари экдилар. Шу тариқа йиғилганлар оммавий равишда боғ яратишга киришдилар.

Боғ барпо этиш ўйин-кулгига, куй-қўшиққа уланиб кетди. Қисқа вақт ичида чўл қўйнида минглаб ниҳоллар экилди. Йиллар ўтиб бу маскан жаннатмакон ерга айланиб ўзбек ва тожик биродарлигининг рамзи бўлиб қолиши шубҳасиз.

Абдунаби ҚОРАБОЕВ.

ҲАШАР ЙЎЛИ БИЛАН

Дўстлик районидаги «Навбаҳор» давлат хўжалиги боғбон ва соҳибкорлари Наврўз байрами шарафига ўтказилган умухалқ ҳашарида фаол иштирок этишди. Шу куни ҳашар йўли билан 4 гектар майдонда боғ бунёд этилди. Мустақиллик деб номланган бу боғда олма, анор, беҳи, ўрик, шафтоли, анжир кўчатлари ўтқазилди.

ЕРГА МЕҲРИМИЗНИ БЕРАЙЛИК

ҚАЕРДАКИ меҳнат тўғри ташкил этилиб, мутахассислар, ишчилар масъулиятини оширишга, илғор тажриба ва фан ютуқларини оммалаштиришга эътибор берилса у ерда яхши ютуқларга албатта эришилади. Буни Тошкент районидаги «Олмазор» давлат хўжалиги кўрсаткичларидан ҳам билса бўлади.

Илгари хўжалик иқтисодий жиҳатдан оғир аҳволда эди. Давлатдан 3,5 миллион сўм қарзи бор эди. Раҳбарлар бир неча марта алмаштирилди. Лекин натижа бўлмади. Йўлдош Тожибоев директор этиб тайинлангач, ишлар юришиб кетди. Биринчи йилиёқ кўпгина соҳаларда режалар ортиғи билан бажарилди.

Ўтган йили сабзавот учун об-ҳаво ниҳоятда ноқулай келди. Шундай бўлса-да, жамоа 1460 тонна олма, 1000 тонна узумни давлатга сотди. Сабзавотчиликда ҳам дурустгина натижаларга эришилди. Картошка режаси 125 фоизга адо этилиб, топшириқдан ташқари 30 тонна кўп маҳсулот етиштирилди. Сабзавот режаси 132 фоиз, полиз маҳсулотлариники эса 150 фоизга уддаланди.

— Жамоа раҳбари бамисоли оила бошлиғи, — дейди Йўлдош Тожибоев. — У ҳар бир ишчининг дилидагини билиши, ташвиш ва қувончига шерик бўлиши керак. Ютуқларимиз ўзимизники. Муаммолар тўғрисида гапирсак арзийди. Бизда 40-йилларда ўтқазилган олма дарахтлари бор. Бундай боғлар 75 гектарни ташкил этади. Шу боис кўпинча режалар қийинчилик билан бажарилади. Тасаввур қилиб кўринг-а, бир гектар олмазордан режадаги 12 тонна ўрнига 2—3 тонна ҳосил олинса. Биз дарахтларни янгилаяпмиз. Икки йил ичида 200 гектар майдонга янги кўчат экдик. Жорий йилда ҳам 25 гектар боғни бузиб, ўрнига ток кўчатлари экишни режалаштирганмиз. Маҳсулотимизнинг асосий қисмини эркин нархда сотаяпмиз. Яна мол айирбошлаш усулига ҳам ўтдик.

Айни кунларда хўжаликда баҳорги ишлар қизғин олиб борилмоқда. Бу ерда кўчат етиштириш яхши йўлга қўйилган. 8 минг туп олхўри, 15 минг туп шафтоли кўчатлари тайёрланди. Шунингдек, 30 килограмм олхўри, 2 килограмм олма уруғи, 15 килограмм шафтоли уруғини экиб, ундан кўчат олиш ишлари қизғин давом этаяпти. Бу ишларда Шавкат Мажидов, Қўчқор Илёсов. Мамарайим Жўраев каби механизаторлар ҳамкасбларига ўрнак бўлишаяпти.

Одамлар йил якунидан хурсанд. Улар меҳнатларига яраша ҳақ олишди. Ўтган йили мукофотни ҳам қўшиб ҳисоблаганда ҳар бир ишчининг ойлиги қарийб 10 минг сўмданга тўғри келди.

Ерлар пудратчи ва ижарачиларга бўлиб берилганлиги, вақтдан унумли фойдаланганлиги сабабли ҳар гектар ердан олинаётган даромад ўсиб бормоқда. Масалан, сабзавотчиликда бир гектар ердан баъзи оилалар 70—80 минг сўмгача даромад қилишди.

Маданий-маиший тадбирларга ҳам катта маблағ сарфланмоқда. Ўтган йили 6 нафар ишчи хўжалик томонидан қурилган уйларга кўчиб ўтди. 2 миллион сўм сарфланиб, 3 километрлик масофага газ ўтказилди. 5 гектар ер шахсий томорқа учун ажратилди.

— Хўжаликда ишлар олға босмоқда. — Энг асосийси, одамларда боғ ва сабзавотдан ҳам мўмай даромад олиш мумкинлигига ишонч ошиб бораяпти. Бу эса халқимиз дастурхонини тўкин бўлишига хизмат қилади.

Т. ЭРХЎЖАЕВ.

ШИЙПОН ЁНИДА МЕВАЗОР

Жиззахдаги Саркисов номли давлат хўжалигининг Мамат Турдиев бошчилигидаги «Тараққиёт» ширкати баҳорнинг дастлабки кунларидан дала ишларини авж олдириб юбордилар. Улар бугунгача 5 минг туп мевали ва манзарали дарахт кўчатлари, 500 тупдан ортиқ гул экишди. Ҳар бир бригадада дала шийпонлари атрофига 2 гектарлик сабзавот экинлари экилди. Шунингдек эртаги карам, помидор, бақлажон кўчатлари қадалди.

— Ниятимиз ишчиларимизнинг озиқ-овқатга бўлган талабини тўлароқ қондиришдир,— дейди давлат хўжалиги бош ҳосилоти Тошпўлат Раҳматов.

Дарҳақиқат, ноз-неъмат яратувчиларнинг шу кундаги ишлари кишини қувонтиради. Аҳил жамоа жорий йилда 30 тонна картошка, 60 тонна мева, 800 тонна сабзавот, 1200 тонна полиз маҳсулотлари етиштириш учун тер тўкишяпти.

Т. СОЙНАЗАРОВ.

БОҒБОНГА МАДАДКОР КЕРАК

СЎНГГИ пайтда хўжаликларда мевали боғ ва токзорларни кенгайтиришга эътибор ошди. Ичкиликбозликка қарши кураш шиори остида юзлаб гектар ердаги ҳосилли токлар қўпориб ташланганлигини алам билан эслаймиз. Биргина жамоа хўжалигимизда ўн гектар токзор шудгор қилинган эди. Ўшандаёқ оддий боғбонлар марказдаги раҳбарлар қош қўяман деб, кўзни чиқарганликларидан таажжубланиб, бунинг уволи тутади, дейишганди.

Дарҳақиқат, халқимизда бир туп дарахтни кесишдан олдин бир туп ниҳол эк, деган ҳикмат бор. Ток ёки мевали дарахтни илдизи билан қўпориб ташлаш осон, лекин бир туп ниҳолни экиб, вояга етказиб, мевасини татиш нақадар мушкул эканлигини боғбон аҳли жуда яхши билади. Ер кавлаб, ниҳолни ўтқазиб, сув қўйиш билан боғ бунёд бўлавермайди. Боғнинг ҳам пахтачилик ёки сабзавотчилик сингари ўзига яраша ташвиши бор. Ҳар йили боғ оралари шудгорланмаса, бегона ўтдан тозаланиб, ҳашаротларга қарши ишлов берилмаса, нафақат кўпни, ҳатто боғда меҳнат қилаётганларнинг ўзини мевага тўйғаза олмайсиз.

Вилоятимиз иқлим-шароити халқимиз дастурхонини хилма-хил мевалар билан узоқ вақт таъминлаб туриш учун жуда қулай. Сурхондарёликларнинг дастурхонларида олма гуллаб, ҳатто ҳосили ёнғоқча бўлганида ҳам бултурги мевани кўриш мумкин. Ёки вилоят хўжаликларида, айниқса, шахсий ёрдамчи хўжаликларда етиштирилаётган анор май ойида ҳам дастурхонимизга зеб бериб туради. Бу яхши, албатта. Лекин ана шундай ноз-неъматларни етиштиришда ҳозир кўп муаммолар пайдо бўлганки, сабзавоткор ва боғбонларнинг республика кенгашидан фойдаланиб, улар ҳақидаги мулоҳазаларимни билдиришни лозим топдим.

Ҳозир хўжалигимизда етти гектар ҳосил берадиган токзор, 65 гектар мевали боғ бор. Кейинги уч йилда мевали боғ 20 гектарга кенгайтирилиб, олма, ёнғоқ, бодом, шафтоли олхўри, олча, хурмо, анор кўчатлари ўтқазилди. Шундан жорий йилда 36 гектари ҳосил бера бошлайди. Бултур беш гектар мевали боғдан 45 тонна ҳар хил мева, етти гектар токзордан эса 35 тонна узум олдик. Хўш, бу кўпми ёки камми?

Бундай олганда катта жамоа хўжалиги бир йилда бор-йўғи 35 тонна узум, 45 тонна мева етиштирса, бунинг нимаси кўп? Келгусида 65 гектар боғимиз тўлиқ ҳосилга кириб, 300—400 тонналаб мева териб олсак, буни арзигулик мева, десак бўлади. 35 тонна узум ҳақида ҳам шундай фикр юритиш мумкин. Нима учун кўп, деган саволга ҳам жавоб бор. Боғбонларимиз не-не машаққат билан етиштириб, бирма-бир териб олган ана шу арзимас ҳосил ҳам кўп ҳолларда харидорини топмасдан, хунобимизни оширмоқда. Саралаб терилган узум ёки олма, олхўри, шафтоли ўз вақтида олиб кетилмай сифати пасайиб, бир қисми яроқсиз аҳволга келганлигини кўрган боғбон қандай қилиб боғи борнинг бахти бор, деган ҳикматга ҳайрихоҳ бўла олади?

Ёз давомида боғда меҳнат қилаётганларга раҳминг келади, дарахтларнинг остига тўкилган мевани битталаб териб, кесиб, қуритишади. Меваларини ҳам битталаб теришиб, яшикларга жойлаштиришади. Хўш, яна нима қилиш керак? Пахтанинг ҳамма жойда эгаси, харидори бор. Мева ёки узумнинг истеъмолчиси ҳам кам эмас, фақат уни боғбону соҳибкорлардан ўз вақтида олиб, етказиб берадиган мард-шоввозлар йўқ.

Тайёрлов идораси, деган ташкилот бор. Лекин улар учун халқ дастурхонига мева, узум ёки сабзавотни пешма-пеш етказиб бериш иккинчи даражали иш. Бултур ёзда қанчадан-қанча шафтоли, олхўри, олма исроф бўлганлиги учун ҳам бу гапларни айтаяпман. Ҳозир ҳам хўжалигимизда 4 тонна олма ва ўрик қоқи турибди. Тайёрлов идораси ходимла[illegible]га мурожаат қилган эдик, бир килограмм[illegible]ни 30 сўмдан харид қиламиз, дейишди. Фақат боғбонларни эмас, сабзавоткорларни ҳам худди ана шу муаммо ташвишга солмоқда. Биз учун маҳсулот етиштириш бир ташвиш бўлса, уни сотиш минг ташвиш бўлмоқда. Маҳсулотни қайта ишлаш корхоналарини кўпайтириш тадбирлари изчил амалга оширилмаяпти. Ҳар бир хўжаликда бундай кичик корхоналарни қуриш ўзини оқламас, лекин райондаги хўжаликлар маҳсулотларини бир ерда қайта ишлайдиган корхона, албатта керак.

Боғдорчилик бригадамизда 36 киши меҳнат қилади. Шу кеча-кундузда боғ ва токзорларимизга ишлов бериб, жўяк очиб, суғоришга киришдик. Жорий йилда режадаги 45 тонна ўрнига 50 тонна мева, 35 тонна узум етиштиришни мўлжаллаяпмиз. Бригада аъзоларининг моддий манфаатдорликлари етиштирилган ҳосилига боғлиқ. Бултурги иш натижаларимизга кўра, боғбонларимиз яхши даромад олишди. Шу боис улар боғларни янада меҳр билан парвариш қилишиб, ҳар бир гулнинг ҳосилга айланишига, ҳосилни бўлиқ қилиб, пиширишга ҳаракат қиладилар. Гап боғбон етиштираётган ҳосилни исроф қилмасдан, истеъмолчиларга етказиб беришда. Бу ташвишли ишни фақат бизга ташлаб қўймасдан, тайёрлов идоралари ходимлари ҳам янгича ишлашса, ёмон бўлмас эди.

Турсун ЭГАМУРОДОВ,
Жарқўрғон районидаги Н. Боймуродов номли жамоа хўжалигининг боғдорчилик бригадаси бошлиғи.

ДАСТУРХОН ФАЙЗИ

ЭЛ дастурхони турфа ноз-неъматлар билан файзли. Шофиркон районидаги Алишер Навоий номли жамоа хўжалиги сабзавоткорлари буни чуқур англаб етган ҳолда меҳнат қилмоқдалар. Ўтган йили улар режадаги 650 ўрнига 700 тонна сархил сабзавот маҳсулотлари етиштириб, маррани 106 фоизга адо этишган эди. Сарҳисобга кўра, сабзавотга ажратилган 30 гектар ернинг ҳар гектаридан 233 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди.

Ерлар пудратчиларга тақсимлаб берилганлиги баракага барака қўшди. Ҳотам Қаҳҳоров, Жўрабой Муродов каби илғорлар гектар ҳисобига 130—150 минг сўмдан даромад қилишди. Ёҳуд ҳар бир пудратчи оила йил якунида қўшимчаси билан 70—80 минг сўмдан даромадга эга бўлди.

Майдонлар 7 та оилавий пудратчига, шунингдек 5 та бригадага бириктириб қўйилган. Пахта билан сабзавотни алмашлаб экиш жорий этилганлиги, айниқса, мақсадга мувофиқ бўлмоқда.

Бу ерда деҳқон баҳори далаларга сеп ёйганига анча бўлди. Бугунги кунда бир гектар ерда саримсоқ пиёз, 7 гектарлик майдонда картошка, 4 гектар ерда эса пиёз парвариш қилинмоқда. 4 гектар ерни карам кўчатларининг яшил ниҳоллари қоплай бошлади. Ҳадемай 12 гектар майдонга помидор кўчатлари ўтқазилади. Хўжаликнинг мева ва сабзавотчилик бўйича ҳосилоти Ғайбулла Ўринов ноз-неъмат бунёдкорларига бошқош. Унинг саъй-ҳаракати, тажрибаси, омилкорлиги туфайли кенг қамровдаги ишлар ўз вақтида ва сифатли бажарилмоқда.

Хўжалик ўтган йили сабзавотчиликдан 1 миллион 600 минг сўм даромад қилган бўлса, жорий йилда унинг ҳажмини ошириш аниқ режалаштирилган. Сабзавоткорлар 500 тонналик ҳосил учун тер тўкмоқдалар. Шунингдек режага кўра 70 тонна узум, 120 тонна мева етиштиришга азму қарор қилинган. Ҳозир 28 гектар майдондаги боғ гуркираб яшнаяпти.

Навоийликлар имкониятдан тўла фойдаланишмоқда. Айни чоғда мева қуритиш цехи қурилиши йўлга қўйилиши тараддуди кўрилмоқда. Бунинг учун зарур ускуналар келтириб қўйилди. «Вардонзе» кичик корхонаси консерва заводини қуриб ишга тушириш тадбирларини белгилаган. Хўжалик ўз имкониятидан келиб чиқиб, бу ташаббусни қўллаб-қувватламоқда.

Н. ВОСИЕВ.

Халқимиз дастурхонини ёз неъматлари билан тўкин қилишда азамат боғбон ва сабзавоткорларимизнинг хизмати катта. Кўпгина хўжаликлардаги тадбиркор, омилкор бу касб эгалари йил бўйи аҳолини сабзавот маҳсулотлари билан таъминлаб келмоқдалар. Қогон районидаги «Бўстон»[illegible] жамоа хўжалиги иссиқхонасининг ишчиси Муфаррах Мухторова ҳам ана шундайлардан, У 15 йилдан бери жамоада меҳнат қилиб келади.

СУРАТДА: М. Мухторова ўзи етиштирган помидорни кўздан кечирмоқда.

Ш. ҚИЁМОВ олган сурат.

Мўътабар заминимиз заҳматкашлари

ЖАННАТМАКОН, НОЗ-НЕЪМАТГА КОН

Қадим ривоятларда баён этилишича, Самарқанд ҳовлиларидаги дарвозалар остонаси Минораи Калонга тенг экан. Бу Бухоронинг чуқурликда жойлашганидан далолат беради. Ривоятнинг нақадар ҳақиқатга яқинлигини исботлаш учун олимларимиз узоқ йиллар изланиш олиб бориб, шундай хулосага келдилар: ҳақиқатдан ҳам Бухоро Самарқандга нисбатан 110 метр пастликда жойлашиб, замин қиялаб кетган.

Буни эслашимиздан мақсад пастликка жойлашган Бухоро ва Навоий вилоятлари заминининг беҳад тузга тўйингани ва ер ости сувларига туз йиғилганини қайта таъкидлашдир. Шунинг учун ҳам бу шўрхок ерларда боғ-роғлар бунёд этиш нақадар мушкул. Аммо бухороликлар беҳад меҳнаткаш, самимий, одамохун. Улар ўзлари бажараётган юмушнинг нечоғли оғир эканлигини сезсаларда, нолишни ор деб биладилар. Ўзлари туғилиб ўсган заминни севганларидан ҳам меҳнат қилиб чарчамайдилар.

«Қуйимозор» давлат хўжалигида ана шундай олижаноб, эл-юрти, киндик қони тўкилган заминнинг гуллаб-яшнаши учун фидокор инсонлар яшаб, меҳнат қилишади. Хўжалик Қизилтепа тумани билан Когоннинг оралиғида жойлашган бўлиб, асосан мева ва боғдорчиликка ихтисослашган. «Қуйимозор»нинг ўз тарихи бор. Унга назар ташласангиз бир вақтлар бу ер эл назаридан четда, ташландиқ оппоқ туз қатламларидан иборат замин бўлган. Ана шу шўр ерларда ҳам маҳаллий аҳоли ёруғ бир умид билан, минг бир машаққат чекиб ҳосил етиштирган, боғ яратиш илинжида ниҳоллар экишган. Аммо бир-икки йил ўтмай, дарахтлар қуриб қолаверган. Халқ эса яна ва яна кўчат ўтқазган, умидларини ерга тикишган. Инсон иродаси, ақл заковати, меҳнатсеварлиги олдида табиат чекинди. Элнинг пешона тери бекорга кетмади. Қуйимозорликларга Шофиркон, Ғиждувон, когонлик биродарлари енг шимариб, кўмакка келишди. Дўстларнинг беғараз ёрдамидан ташландиқ, шўрхок ерлар жаннатмакон масканга айлантирилди.

1957 йилда ташкил этилган «Қуйимозор» давлат хўжалиги бугун Боғи Эрамни эслатади. Айниқса баҳор бу хўжаликка ўзгача чирой, файзу тароват, гўзаллик билан кириб келади. Эрта тонгдан қуёшнинг заррин нурлари ям-яшил либосга бурканган адирларда, оппоқ гулга кирган боғ-роғлар узра кумушдек товланади. Майин эсаётган шабада чаманзор боғларнинг атрини димоғингизга тутади. Қушларнинг шўх сайрашидан дилингиз яйраса, денгиздек чайқалиб турган Тўдакўл сув ҳавзасига кўзингиз тушиши билан руҳингиз тиниқлашади...

Машинамиз боғу токзорлар орасидан ўтган равон йўлдан олдга интилади. Чамандек гулга кирган боғларга, қиш уйқусидан уйғонаётган далаларга боқиб юрагимизга бир таскин кириб келади. Илло бугун гулга кирган боғларнинг ноз-неъмати эртага қут-барака, ризқ-рўз, тўкинлик бўлиб эл дастурхонини безайди. Республикамизнинг эртаси порлоқ бўлади. Фикримни уққандай, ҳамроҳим — Қизилтепа район деҳқончилик-саноат уюшмасининг раиси Истамжон Қосимов шундай дейди:

— Қаранг, инсон заковати, ақлу тафаккури қанчалик қудратли. Унинг меҳнати бутун борлиқни яшнатади. Ким айтади дейсиз, бу чаманзорларни бир вақтлар кимсасиз маскан бўлган деб. Хўжалик миришкорлари барча ютуқларга фақат ўз меҳнатлари, аҳилликларию, тадбиркорликлари туфайли эришдилар. Улар бугунги иқтисодий бўҳрондан омон-эсон ўтиш учун уюшқоқлик билан меҳнат қилмоқдалар. Соҳибкорларнинг шиори оддий, аҳди қатъий. Мустақил Ўзбекистон камоли йўлида ҳар ким ўз иш жойида, ўзига биркитилган юмушни аъло даражада уддалаш, халқимиз дастурхонини сархил мева-чевага тўлдиришдир. Бу йўлда улар ҳар жабҳада сидқидил меҳнат қилишмоқда. Кечагина хўжаликда бўлгандим, азаматлар баҳорги юмушларни қиздириб юборишибди. Меҳнатда катта ютуқларга эришганликлари учун токларни очиш, дарахтларга шакл бериш, кўчат ўтқазиш бўйича район тажриба-кўргазмасини ҳам шу хўжаликда ўтказдик. Унда районимиздаги барча соҳибкорлар, хўжалик раҳбарлари, мутахассислар қатнашиб, тажриба алмашишди.

— Ютуқлар кўлами биринчидан халқнинг фидокорлигидан бўлса, асосийси раҳбарнинг ишбилармонлигию, тадбиркорлигига, уддабуронлигию ташкилотчилигига, бир сўз билан айтганда эл дилига яқинлигига боғлиқ. Хўжаликка бугун ким раҳбарлик қилмоқда? — сўраймиз ҳамроҳимиздан.

— Тўғри айтдингиз, раҳбар доно ва ишнинг кўзини биладиган жойлардагина ривожланиш бўлади. Иқтисодий номутаносиблик сабаб бугун ҳаётнинг барча жабҳаларида янги муаммолар юзага келмоқда. Бу эса ўз навбатида раҳбардан ўз ишига ўта масъулият билан ёндашишни талаб этмоқда. Халқнинг ишончини қозонмаган раҳбар бугун элга бош бўлолмайди.

Энди хўжалик раҳбарига келсак. Сиз ака-ука Муқимовларни яхши танисангиз керак. Уларнинг довруғи нафақат вилоятимизда, балки республикада ҳам кенг ёйилган. Муродулла Муқимов — Ўртачўл массивидаги «Сардоба» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси. Ибодулла Муқимов эса «Қуйимозор» давлат хўжалиги директори. Ҳар иккаласи ҳам эл-юрт ишончини оқлаган, тадбиркор раҳбар.

Истам Қосимов таъкидлаганидек, «Қуйимозор» давлат хўжалиги директори Ибодулла Муқимов элим, юртим дейдиган ишбилармон раҳбарлардан экан. Буни директорнинг қабулидан шод-хуррам бўлиб чиқаётган мамнун чеҳралардан, соҳибкор боғбонларнинг гап-сўзларидан билиб олдик ва у билан ўзаро мулоқотда бўлганимизда яна бир бор бунинг ҳақлигига иймон келтирдик.

Катта ишларни қилиб улгурган директор — камгап, мулоҳазали, очиқ чеҳрали йигит ўттиз етти баҳорни қаршилабди. Ибодулла директорлик лавозимига келмасдан олдин «Варозин» жамоа хўжалигида агроном, партия қўмитаси котиби каби масъул лавозимларда фаолият кўрсатган йиллариданоқ халқ билан ишлаш, унинг юрагига йўл топиш, эл оғирини енгил қилишдек хайрли юмушларни мукаммал ўзлаштирган экан. И. Муқимов халқ орасидан чиққани учун ҳам эл дардини тийран идрок этади. Ўз ҳаётини мана шу дилкаш, самимий, меҳнаткаш, одамларсиз тасаввур этолмайди. Шунинг учун ҳам раҳбарман деб қўл қовуштириб ўтирмайди, қай юмуш бўлсин аъло даражада бажариб, эл назарига тушган. Директордан ўрнак олган барча каттаю кичик бошлиқлар ўз юмушларига масъулият билан ёндошадилар. Ибодулла Муқимовнинг яна бир фазилати борки, бу ҳақда алоҳида тўхталиш лозим деб ўйлаймиз. У ҳар қандай зарур юмушдан кечиб бўлса-да, элнинг тўю маъракаларига боради, оддий меҳнаткаш қаторида туриб, халқнинг туриш-турмушини, яшаш шароитини ўз кўзи билан кузатади, лозим бўлган пайтларда ёрдамини аямайди. Шунинг учун ҳам қуйимозорликлар бу ёш директорни ҳамиша ҳурмат қилишади, катта-кичик давраларда, ўзаро мулоқотда энди бошлиқдан ёлчиганларини фахр-ифтихор билан эътироф этишади.

Директорнинг эса ўз нуқтаи назари бор. Ерни, элни тўйдиргувчи бободеҳқонга янада кўпроқ ғамхўрлик кўрсатиш, унинг фаровон турмуш кечириши, бола-чақасию оиласи манфаатларини ҳимоя қилиш, бугунги таҳчиллик кунларида унга мададкор бўлиш. Шу эзгу ният унга доимо йўлдош.

— Агар раҳбар манманликка берилса, халқ унга ишонмай қўяди, — дейди И. Муқимов, — Халқнинг ишончини йўқотган раҳбар эл-юрт назаридан қолади. Президентимиз Ислом Каримов таъкидлаганларидек, «Раҳбарнинг оғзидан чиққан сўз — отилган ўқ». Шунинг учун ҳам раҳбар киши ўзининг ҳар бир сўзини ўйлаб, мулоҳаза қилиб гапириши керак. Ҳуда-беҳуда ваъдаларни бериб, бажаролмасанг уятга қоласан. Мен ҳамиша ўз сўзимга катта масъулият билан қарайман.

Ҳақиқатдан ҳам бугунги мураккаб даврда элга бош бўлиш осон эмас. Чунки маъмурий буйруқбозликка асосланган илгариги сиёсат қишлоқ хўжалигида иқтисодий инқирозга сабаб бўлганди. Режа кетидан қувиш, ўзи бўларчилик, кадрлар қўнимсизлиги сабаб «Қуйимозор» давлат хўжалигида ҳам узоқ йиллар мева ва узум етиштириш режаси бажарилмай келинганди. Юзлаб гектар боғлардаги кўчатлар қаровсизликдан қуриб қолганди. Токзорларда узум етиштириш кескин камайганди. Шунинг учун ҳам хўжалик иқтисодий жиҳатдан оқсаб қолган эди. Хўжаликка янги директор тайинлангандан сўнг ишлар ижобий томонга ўзгарди. И. Муқимов ишни соҳибкорларнинг меҳнат шароитларини яхшилашдан бошлади. Тажрибали, кўпни кўрган уста боғбонларнинг маслаҳатини олди. Кенгашли тўй тарқамас, деганларидек, ишлар юришиб кетди, қайтадан янги боғлар бунёд этилди, мавжуд токзорларда парвариш кучайтирилди. Ерга бўлган муносабат ўзгартирилди, ҳар қарич ер деҳқон меҳридан яшнади. Ижара пудрати ҳақиқий ютуқлар гарови бўлди. Бу ҳақда хўжалик директори шундай дейди:

— Вайрон бўлган иморатни бир-икки йилда тиклаб бўлмагандек, хўжалик иқтисодиёти ҳам аста-секинлик билан қайта қурилмоқда. Хўжалигимизда 1127 гектар майдон мавжуд. Шундан 375 гектари узумзор, 105 гектар мевазор боғимиз бор. Шуни алоҳида айтиш керакки, мавжуд токзорларимизнинг 100 фоизи симбағазларга кўтарилган. Соҳибкорликда бу хил ток парваришлашнинг фойдаси катта. Негаки, узум ердан юқорида бўлиб чиримайди ҳамда қуёш нуридан баҳраманд бўлади.

Совхозимизда асосан винобоп узум навлар: баян ширин, рекастила, хўраки навлар-тойифи, ҳусайни, майизбоп оқ, қора кишмиш етиштирилади. Кейинги икки йил давомида 40 гектар боғ-чорвоқлар қайта бунёд этилди. Ҳосил тупдан олинади. Гектар кўп бўлса-ю туп сийрак бўлса ундан не фойда! Бизнинг хўжалигимизда ҳар гектар токзорда 1500—1600 туп, мевазорларда 400—500 туп кўчат мавжуд. Боғ ва токзорларга ишлов бериш агротехник муддатларда ўтказилиб, етарлича озиқлантирилади. Шунинг учун ҳам 1992 йилги натижалар ёмон бўлмади. Давлатга 2915 тонна ўрнига 3465 тонна узум, 550 тонна ўрнига 557 тонна мева сотилди. Шунингдек 6 тонна майиз, 9 тонна олма қоқи, 26 тонна асал, 80 тонна дон етиштирилиб, бу соҳадаги режалар ҳам ошиғи билан адо этилди.

Қўлга киритилган ютуқларнинг бойисини аввало меҳнатни тўғри ташкил этишда деб биламан. Саксон беш ижарачига узумзорлар, 27 ижарачига эса мевали боғ, шунингдек макка, бедапоя, сабзавот, полиз экинлари майдони тақсимлаб берилди. Ўтган йили боғларни ижарага бир йиллик муддат билан бергандик. Натижасидан кўнглимиз тўлиб, бу йил эса беш йилга шартнома туздик.

Пудратнинг афзаллиги ҳақида гап боргудай бўлса, шуни айтиш керакки, ўтган йили илғор пудратчиларимиздан Маҳфират Жўраева оиласи 3,6 гектар токзордан 211,7 центнердан, жами 72,2 тонна узум етиштирди. Йиллик даромади 507 минг сўмни ташкил этди. Сайёра Аслонова оиласи эса 7,3 гектар ерда 134 центнердан ҳосил етиштириб, 637 минг, Рўзимурод Турсунов — 542 минг, Ойсара Нурова оиласи эса 108 минг сўм даромад қилишди. Бу — ерга эгалик масаласига муносабат ўзгарганлиги шарофатидир. Хўжалигимизда 8 та узумчилик ва 1 та мевачилик, 1 та ем-хашак етиштирувчи, 2 та асаларичилик бригадалари ишлаб турибди. Совхозда ёрдамчи хўжалик сифатида асаларичилик йўлга қўйилди. Ҳозир 3200 асалари оиласи боқилмоқда. Унга тажрибали мутахассис Раҳим Қодиров бош-қош бўлмоқда.

Хўжалик далаларида баҳорги дала юмушлари уюшқоқлик билан давом эттирилмоқда. Бунда илғор, тажрибали боғбонлар Аслон Ниёзов, Орзиқул Қурбонов, Мурод Асадовлар бошчилик қилаётган бригадалар азаматлари пешқадамлик қилмоқдалар. Бу бригадаларнинг ҳар бири 1992 йили давлатга узум сотиш йиллик режасини 150—160 фоизга адо этган эди.

Бозор иқтисодиёти ҳар бир соҳада тадбиркорлик билан иш юритишни талаб этмоқда. Ҳисобини билмаган киши бугун ҳамёнидан ажралиб қолиши ҳеч гап эмас. Хўжалик соҳибкорлари эса тадбиркор. Улар бугун бир сўм сарф қилиб, 5—10 сўм топишмоқда. Етиштираётган маҳсулотларини ўзлари қайта ишлаб, катта самарадорликка эришмоқдалар. Бундан хўжалик ҳам иқтисодий, ҳам ижтимоий томондан ютмоқда. Қайта ишлаш саноатида юзлаб ишчилар меҳнат қилади. Бу эса ўз-ўзидан одамларни касбга йўналтириб, ишсизликка барҳам бермоқда. Қайта ишлаш корхонаси мўмай даромад манбаи ҳамдир. Хўжаликда кўп йилдан буён вино заводи ишлаб турибди. Ҳар йили совхоз боғ-роғларида етиштирилган узум заводда қайта ишланиб, шарбат олинади. Завод ҳар йили 2500—3000 тонна атрофида вино тайёрлайди. Вино заводи бу ерда фойда келтирувчи асосий корхона саналади. 1992 йилнинг ўзида хўжаликка завод 120—125 миллион сўм даромад келтирди. Унинг узлуксиз ишлашида корхона бошлиғи Олимжон Шариповнинг хизмати катта бўлмоқда. У тажрибали, ишнинг кўзини биладиган мутахассис. Олимжоннинг айтишича «Қуйимозор» узумининг шакарлик даражаси 26 фоизни ташкил этиб, бир тонна узумдан 760 литр шарбат олинаркан.

Шунингдек хўжаликда 7—8 йилдан буён майиз тайёрлаш, мева қуритиш цехлари ҳам фаолият кўрсатмоқда. Шу билан бирга хўжаликда мева-узумни бир хил ҳолатда сақлаш учун 300 тонналик музхона мавжуд. Унда қишин-ёзин сархил мевалар сақланади.

Совхозда кўпгина ишлар амалга оширилмоқда. Яқинда янги тармоқда чўчқачиликка асос солинди. Шунингдек Зарафшон дарёсида балиқчилик ривожлантирилмоқда.

Хўжаликда 1600 аҳоли яшайди. 400 га яқин оила мавжуд. Аҳолини иш билан таъминлаш мақсадида хонатлас тўқиш цехи ташкил этилган. Света Макарова билан Муҳаббат Баҳромовалар каби нозик дид тўқувчи қизлар юксак маҳорат билан хонатлас тўқишмоқда. Цех бошлиғи Суннат Баҳромов алоҳида жонбозлик кўрсатмоқда. Шунингдек гилам тўқиш цехини ташкил этиш ҳам кўзда тутилмоқда. Хўжалик гарчи мева ва сабзавотчиликка ихтисослашган бўлса-да, чорвачиликка ҳам катта эътибор берилмоқда. Чунки бугун қишлоқларимизни чорвасиз тасаввур этиш қийин. Шуни ҳисобга олиб, бу ерда 206 бош қорамол парвариш этилмоқда. Жамоага ферма мудири Исмат Неъматов етакчилик қилаяпти. 1992 йили хўжалик давлатга 146 тонна сут, 22 тонна гўшт топшириб, йиллик режаларни ошириб бажарган. Бу йил эса 147 тонна сут, 20 тонна гўшт тайёрлаш режалаштирган. Хўжаликда аҳоли талаб-эҳтиёжини қондириш мақсадида 3 та мойжувоз, ишлаб турибди. Икки қаватли янги мактаб ва болалар боғчаларида совхоз ишчиларининг фарзандлари таълим-тарбия олмоқдалар. Хонадонлар тўлиқ газлаштирилган.

Иқтисодий таҳлил 1992 йили барча соҳалар бўйича хўжаликнинг умумий даромади 62 миллион 300 минг сўмни ташкил қилганлигини кўрсатади. Ёки 33 миллион 590 минг сўм соф фойда кўрилди. Бу йил эса серғайрат соҳибкорлар 2945 тонна узум, 550 тонна мева, 65 тонна асал, 40 тонна майиз етиштириб, 105 миллион сўм даромад олишни кўзлаб меҳнат қилишмоқда. Ниятингиз йўлдошингиз бўлсин, миришкорлар.

Амина ҚОДИРОВА,
Васи НОСИРОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбирлари.

● СУРАТДА: «Қуйимозор» давлат хўжалиги раҳбари Ибодулла Муқимов.

М. НОРОВ олган сурат.

● Атлас тўқиш цехи устаси Светлана Макарова кўп ёшларга касб ўргатмоқда.

● Хўжалик фермасининг тажрибали чорвадори Қобил Пўлатов.

М. ЖЎРАЕВ чизган расмлар.

ЯНГИ ТАРМОҚЛАР САРЧАШМАСИ

Республикамизда ҳаммамизга жуда зарур бўлган янги тармоқ — қанд-шакар ишлаб чиқариш корхонасини барпо этишга киришилди. Ҳозир бу қимматли маҳсулотнинг ҳаммаси Ўзбекистонга четдан келтирилмоқда ва нархи қиммат бўлишига қарамай, тақчил маҳсулотлар жумласига кирмоқда.

Республика ташқи иқтисодий алоқа вазирлигининг «Узпроммашимпекс» ташқи савдо бирлашмаси саноатнинг шу янги тармоғи сарчашмасида турибди. Бирлашма мутахассислари давлатнинг топширувига биноан Туркия фирмаларидан бири билан ҳамкорликда Хоразм вилоятида қанд заводи қуриш ҳақидаги шартномани ниҳоясига етказмоқда. Бу корхона тегишли ҳукуматлараро битимларга биноан Туркия томонидан республикамизга бериладиган қарз эвазига қурилади. Энди хоразмлик деҳқонлар қанд лавлаги етиштиришни ўзлаштириб олишса бўлгани, бу экинни етиштириш учун вилоятнинг тупроқ-иқлим шароитлари жуда қулай.

«Узпроммашимпекс» ёрдами билан Ўзбекистонда целлюлоза-қоғоз комбинати ҳам қад кўтаради. Бу азим корхона Тахиатошда қуриладиган бўлди. Республика ҳукумати бирлашмага Ўзбекистон учун янги бўлган шу тармоқни хорижий технологиялар асосида барпо этишни топширди, ҳозир мутахассислар чет эл фирмаларидан тушган таклифларни синчиклаб ўрганмоқдалар.

Уч йилдан бери ишлаб келаётган мазкур бирлашма дастгоҳлар, машиналар, турли асбоб-ускуналар, бус-бутун заводлар, технологияларни хорижга сотиш ва сотиб олиш билан шуғулланмоқда. Бирлашма Тошкентда бир марта ишлатиладиган шприцлар заводини қуради. У Испаниядаги «Фабер-санитас» фирмасининг машина-ускуналари ва технологияси асосида ишлайди. Акциядорлик жамияти сифатида бунёдга келган бу заводга «Узпроммашимпекс» ҳам муайян маблағ қўшиб, унинг эгаларидан бири бўлиб қолди. Корхонада хом ашё ва материал етишмай турган ҳозирги пайтда испан фирмаси билан биргаликда корхона барпо этиш масаласи кун тартибига қўйилган.

Бирлашма Тошкентда яқинда очилган халқаро телефон йўлдош станцияси учун япон асбоб-ускуналарини етказиб бериш ҳақида шартнома туздн. Олтиариқ туман матлубот уюшмасида жунни қайта ишлаш учун Франциянинг «Алмарик» фирмасидан «Узпроммашимпекс» харид қилган асбоб-ускуналар монтаж қилинмоқда. Аслида буни ҳам янги тармоқни вужудга келтириш соҳасидаги иш деса бўлади, чунки шу пайтгача бу қимматли хом ашёнинг ҳаммаси қайта ишлаш учун республика ташқарисига жўнатилар эди. Олтиариқда қад кўтараётган корхона йилига 14 минг тонна жунни қайта ишлаб берадиган бўлади. Унинг қуввати Ўзбекистоннинг эҳтиёжларини қондиришдан ташқари Марказий Осиёнинг қўшни республикаларидан ҳам жунни қайта ишлаш учун қабул қилиш имконини беради.

— Бизнинг бирлашмамиз таркибига, учта фирма киради, — дейди «Узпроммашимпекс» бош директори Зафар Исломов. — «Машпром» машиналар, асбоб-ускуналар билан, «Электрон» электр ва радиотехникаси билан, «Бунёд» фирмаси эса заводларни бошдан-оёқ қуриб битказиш, янги хорижий технологияларни сотиб олиш ва жорий қилиш билан шуғулланади.

Жамоамиз ёш, кўп кишиларни корхоналардан қабул қилганмиз, Мустақил халқаро савдо-сотиқ ишларини эндигина ўзлаштиришга киришдик. Иш қийин бўлса, ҳам аммо жуда қизиқарли. Ўзбекистон Республикаси мустақил деб эълон қилингач, бир томондан кўпгина муаммолар пайдо бўлди. Иккинчи томондан эса имкониятлар анча кенгайди. Илгари биз айрим корхона ва ташкилотларга хизмат қилардик — уларнинг буюртмалари билан чет эллардан баъзи бир машиналарни харид қилардик ёки уларнинг маҳсулотини сотиб берардик. Энди аҳвол бутунлай ўзгарди. Бирлашмамиз давлатнинг катта-катта буюртмаларини бажара бошлади, кенг миқёсли давлат лойиҳаларини амалга оширишда қатнашмоқда. Ишимизнинг иқтисодий шакл-шамойили ҳам ўзгарди. Илгари битимларга одатда жуда ибтидоий ва бунинг устига ҳамиша ҳам манфаат беравермайдиган мол айирбошлаш усули асос қилиб олинган бўлса, энди давлат буюртмалари ва дастурлари ҳақида гап борганда бирлашмамиз ҳисоб-китобларнинг замонавий, маданий шаклларига ўтмоқда. Биз шартномаларимизни бажариш учун бирон-бир тарзда валюта олаяпмиз. Бюджетдан ажратилаётган маблағлар, насияга берилаётган пуллар ёки хорижий сармоялар шу жумлага киради. Мана шуларнинг ҳаммаси бизга хорижий ҳамкорлар билан мустаҳкам, ишонарли алоқалар ўрнатиш имконини бермоқда, шу туфайли мижозларимиз ҳам кўпайиб бормоқда. Биз Европадаги бир қанча мамлакатлар билан пухта амалий алоқалар ўрнатдик. Республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг Туркия, Хитой, Австрия, Жанубий Кореяга ташрифларидан кейин шу мамлакатларнинг савдо-саноат доиралари билан алоқалар кучайди. Жумладан, Жанубий Кореянинг машҳур «Дэу» фирмаси энг йирик ҳамкорларимиздан бири бўлиб қолди.

Ҳозирги бош вазифамиз ташқи бозорга дадил чиқиб боришдан, чет элларда савдо ваколатхоналаримизни очишдан, қўшма корхоналар барпо этишдан, хуллас, иқтисодий ҳамкорликнинг дунёда вужудга келган ҳамма усулларини ишга солишдан иборат.

В. ПРУГЕР,
ЎзА мухбири.

НАМАНГАННИНГ ҚАДОҚЛАНГАН АСАЛИ

Наманганнинг Оромгоҳ массивида «Асал» деб номланган ҳиссадорлик корхонаси қурилиб фойдаланишга топширилди. Уни Ш. Икромов бошлиқ хўжаликлараро қурилиш тресги бунёдкорлари тикладилар.

Бу янги корхонани жуда тез ва соз қурдик, — дейди Шавкатжон. — Жами 72 миллион сўм маблағ ўзлаштирдик. Ҳозирча бундай корхона нафақат Наманган, балки республикада ҳам ягона.

Дарҳақиқат, янги корхонани қуриш, ишга туширишнинг ўзи бўлмади. Бунинг учун вилоят ҳокимлиги амалий ёрдамлашди. Германиядаги «Верфико» фирмаси билан шартнома бўйича дастгоҳлар, зарур ускуналар олиб келинди ва хорижлик шериклар ёрдамида жиҳозлар ўрнатилди. Шу тариқа кенжа корхона фаолияти бошланди. Эндиликда 20—30 граммлик қадоқланган минг бир дардга даво асалга ҳозирдаёқ узоқ-яқиндан, ҳатто хориждан буюртмалар тушяпти.

— Келгусида турли хил мураббоҳларни, олма, шафтоли ва бошқа мева шарбатларини ҳам қадоқлашни мўлжаллаяпмиз, — дейди корхона директори Шуҳратжон Исмоилов. — Маҳсулот учун зарур бўлган қадоқловчи пластик қоғоз Франциядан келтирилди. Корхонанинг бир маромда ишлаши учун етади. Шу тариқа кунига 4,5—5 тонна асал ихчам, чиройли, қулай ҳолда қадоқланиб, харидорларга жўнатилаётир.

Қ. АБДУНАБИЕВ.

ҚЎШ ШОДИЁНА

Наврўз шодиёналари республикамизнинг турли шаҳар ва қишлоқларида давом этмоқда. Нишон районидаги Чўли Бегимқулов номли жамоа-ширкат хўжалигининг марказий қўрғонидаги ўйингоҳга эрта тонгдан одамлар кела бошлашди. Карнай ва сурнай садолари кишиларни қўш байрамга чорлади. Шу куни Наврўз байрами хўжалик ташкил этилганлигининг 20 йиллигига қўшилиб кетди. Шу муносабат билан бу ерда бўлиб ўтган тантанали йиғилишда район ҳокими Ҳайитмурод Фармонов иштирок этиб, тўплангандарни қўш байрам билан самимий табриклади. Район ҳокимлиги номидан хўжалик вакилларига эсдалик совғалари тақдим этди. Ширкат раиси Баҳриддин Мингяшаров совғаларни қабул қилиб олар экан, тантанага ташриф буюрган барча меҳмонларга ўз ташаккурини билдирди. Меҳмонлар номидан район фахрийлар Кенгаши раиси Бобоёр Йўлдошев, район ҳокимининг муовини Иззат Ҳикматов, вилоят қишлоқ хўжалигини техника билан таъмирлаш бирлашмасига қарашли Қарши механизациялашган кўчма колонна бошлиғи Абдувоҳид Муҳаммадиев, халқ демократик партияси район Кенгашининг биринчи котиби Истам Мўминов ва бошқалар сўзга чиқиб, хўжалик меҳнаткашларини Наврўз ҳамда 20 йиллик тўй билан самимий қутладилар.

Ўйингоҳдаги байрам тантаналари кечгача давом этди. Полвонларнинг ўзаро беллашуви, фольклор-этнографик дастаси иштирокчиларининг чиқишлари байрамга яхши кайфият бағишлади. Хусусан, Китоб шаҳридаги Асқаржон Собиров раҳбарлигидаги «Садо» ашула ва рақс халқ дастаси ижодий жамоаси тўпланганларда катта таассурот қолдирди.

— Муборак байрамлар нишонланаётган кунлари хўжаликдаги меҳнат фахрийлари, боқувчисини йўқотган ва кам даромадли оилаларга Наврўз хайриясини ташкил этдик, — дейди ширкат раиси Б. Мингяшаров. — Хусусан, муборак Наврўз кунлари ногиронларни, фахрийларни эслаш, уларнинг кўнглига оз бўлса-да таскин беришдир.

Хўжалик 1973 йилнинг мартида Қарши чўли бағрида ташкил этилган тўнғич жамоалардан бири. Илгари вилоятнинг Қарши туманига қарашли бўлган бу хўжаликка «Восход» деб ном берилганди. Кейинчалик кўпчиликнинг хоҳиш-истаги билан хўжаликка кўп йиллар жамоат чорвачилигини юксалтиришда фаол иштирок этган, халқ оқсоқоли бўлган марҳум Меҳнат Қаҳрамони Чўли Бегимқулов номи берилди. Бугунги кунда Чўли отанинг улкан сиймосини эслатувчи ҳайкал хўжалик марказий қўрғонида қад ростлаб турибди. Ўтган давр мобайнида хўжаликда пахта, пилла, сабзавот, чорвачиликни ва бошқа қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш сезиларли даражада ўсди. Замонавий турар жойлар, маданий-маиший бинолар савдо, умумий овқатланиш шохобчалари, мактаб ва болалар боғчалари хўжалик меҳнат аҳлининг яхши турмуш кечиришига хизмат қилмоқда.

Шуни ҳам айтиш керакки, бу совхоз вилоятда биринчилардан бўлиб ижара-ширкат хўжалигига ўтди. Бу эса ишлаб чиқаришни ривожлантиришда яхши имкон яратади. Айни пайтда деҳқонлар жорий йил мўл ҳосилини яратиш учун дала ва фермаларда сидқидилдан меҳнат қилмоқдалар. Бўлиб ўтган мазкур қўш байрам меҳнаткашларни янада унумли ишлашга, маҳсулот ишлаб чиқариш учун янада ғайрат билан меҳнат қилишга ундади. Баракали меҳнатдан сўнг ҳордиқ чиқариш албатта кишиларга ҳузур бағишлади. Байрам тантаналари кечгача давом этди. Мусобақа илғорларига мукофотлар тақдим этилди.

* * *

Наврўз ўзбек халқининг унутилаёзган азалий удумларини тиклаш билан бирга, кишилар ўртасидаги ўзаро меҳр-оқибатни ҳам мустаҳкамламоқда. Бу борада Қашқадарё вилоятида анчагина хайрли ишлар амалга оширилди. Вилоятнинг шаҳар ва қишлоқларида, маҳаллаларида умумхалқ байрами Наврўз қизғин ўтди. Айниқса, Қарши шаҳри, Нишон, Баҳористон, Ғузор, Қарши сингари районларнинг меҳнаткашлари Наврўз тантанасида кўпгина халқ дасталарининг чиройли чиқишлари, санъаткорларнинг дилбар қўшиқлари, раққосаларнинг жозибали рақслари томошабинларда катта таассуротлар қолдирди. Наврўз байрамини ўтказиш вилоят ташкилий комиссияси ўз дастурига кўра фаолият кўрсатди. Бутун март ойи давомида жойларда халқ сайллари ўтказилди. Қолаверса, бахши шоирларнинг, фольклор дасталари иштирокчиларининг «Алла», «Ялла» ва «Ёр-ёр» айтувчиларнинг ўзаро мусобақалари қизиқарли ўтди. Йирик жамоаларда бўлиб ўтган қизларнинг «Иқбол» танлови кўпчиликда қизиқиш уйғотди.

Куни кеча вилоят онкология касалликлари диспансерида бўлиб ўтган тантаналар айниқса қизиқарли тус олди. Наврўз байрамига бағишлаб ўтказилган бу шодиёнада 180 нафардан ортиқ тиббиёт ходими иштирок этди. Тўпланганларни шифохона бош шифокори Абдулла Тешаев қизғин табриклади. Даволанаётган 140 нафар беморга баҳорнинг хуштаъм неъмати — сумалак тортилди. Дастурхонни исмалоқ, кўк сомса сингари баҳорнинг янги неъматлари безаб турди. Улардан барча беморлар тановвул қилдилар. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Тожиддин Муродов кенг дастурда концерт намойиш қилиб, беморлар дилини хушнуд этди. Ҳамшира қизларнинг ўйин-кулгилари-ю, «Иқбол» кўрик-танлови иштирокчиларининг чиқишлари байрамга кўтаринки кайфият бағишлади. Одамлар Наврўзи оламнинг қутлуғ ташрифидан беҳад шодланмоқдалар.

Ш. СУЛТОНОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

КЕЛИН-КУЁВЛАРГА 5 МИНГ СЎМ

Қашқадарёдаги 19-агроқурилиш трести ишчиларнинг ижтимоий ҳимояси борасида қатор ижобий тадбирларни амалга оширмоқда. Ўтган йили 50 гектар жойга дон экилиб, етиштирилган ҳосил ишчи-хизматчиларга 250—300 килодан тарқатилган эди.

Тўй қилувчиларга 50 фоиз арзонлашган нархда ун, гуруч, қанд, ёш келин-куёвларга эса 5 минг сўмдан пул беріляпти. Трест ёрдамчи хўжалигида 300 та қўй, 120 та чўчқа парваришланяпти, 60 гектар узумзор ва мевали боғи ҳам бор.

ОЛТИН ДАРВОЗА

Меҳр бизга Одам Атодан мерос қолган. Ушбу фазилат ҳар бир инсоннинг маънавий гўзаллигини, қалбидаги эзгу ҳисларини ўлчаб турувчи бир мезондир. Ана шу мезонга эга бўлган қалб тонгдай мусаффо, булоқ сувидай покиза, баҳор осмонидай беғубор бўлади. Бу муболаға эмас. Чиндан ҳам ибтидо чоғидаёқ, инсонлар бир-бирларига меҳр-мурувват кўрсатиш фазилатига эга бўлганлар. Меҳр-муҳаббат ҳам худди меҳнат, овқат пиширйб ейиш ва гўзалликни тушуниш жараёнлари каби инсонга зарур.

Бизга маълумки, ибтидоий одам ҳали сўзлаш қобилияти ривож топмасдан олдиноқ саломлашиш одатига эга бўлган. Бундан яна шундай хулоса келиб чиқадики, демак, инсоннинг биринчи бўлиб шаклланган аъзоси унинг қалби, юраги экан. Қалб амрига қулоқ солгани учунгина ёввойи одам ўз қондошини ўлдирмади, унга шафқат қилди. Онги ва қалби шаклланиб, инсон қиёфасига киргач эса, меҳр-мурувват унинг энг олий ва муқаддас фазилатига айланиб қолди. Ибтидо чоғида меҳр-шафқатни фақат ўз жамоаси ёки қабиласида яшовчи қондошигагина қилиш мумкин деб тушунган одам тараққий этган замонга келиб миллати, ирқи, дини, ижтимоий ўрни, ғоявий йўналиши ва қолаверса, феъл-атворидан қатъий назар барча инсонларга, ҳатто ҳайвонларга нисбатан ҳам раҳмдил, шафқатли, ғамхўр бўлишни тушунди.

Меҳр-мурувват инсоннинг ўзгаларга ва ўзига қиладиган яхшилиги бўлиб қолди. Негаки, инсон бировга мурувват қилса, бир кун келиб, ўша биров унинг ўзига мурувват кўрсатади. Ота-боболаримиз: «Яхшилик ерда қолмайди, меҳр кўрсатсанг, меҳр кўрасан» дейишган. Пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳиссаломнинг ҳам шу мазмундаги ҳадислари борки: «Аллоҳ меҳрли ва кечиримли бандаларини хуш кўради».

Меҳр-мурувват жаҳонда яшовчи бор одам зоти учун муштарак бўлган фазилатдир. Меҳр сўзи жаҳоннинг турли миллат тилларида турлича ифода этилади. Лекин бир-бирининг тилини тушунмайдиган икки миллат вакили бир-бирларининг кўзларидаги илиқлик, лабларидаги самимий табассум орқали меҳр сўзини бехато уқиб оладилар. Меҳр-муҳаббат — эзгулик китобининг энг биринчи зар саҳифаси ва дўстлик кошонасининг олтин дарвозасидир. Инсониятнинг энг эзгу ишларига ва одамларнинг самимий дўстликларига айнан меҳр-муҳаббат тамал тошини қўйди. «Меҳр» сўзи ўзининг замирида инсонларнинг бир-бирига бўлган муҳаббати, қудратлининг кучсизга бўлган шафқати, бадавлатнинг ночорга нисбатан ғамхўрлиги, яхши одамнинг эзгу ишлари, чин дўстлик каби тушунчаларни жамлаган.

Форс халқининг бир ибратомуз ҳикояти бор: «Бир куни Луқмони ҳакимдан сўрабдилар:

— Дунёдаги энг яхши одам ким?

У жавоб қилибди:

— Меҳри кўп киши.

— Меҳр ўзи нима?

Яна сўрабдилар:

У дебдики:

— Меҳр-мурувватли киши худонинг барча бандасини бирдай севади».

Бу ҳикоятдан кўриниб турибдики, меҳр шундай бир фазилат эканки, унга эга бўлган инсон учун дунёда ёмон одам бўлмайди. Меҳр-мурувватли киши дунёдаги барча одамларни, уларнинг яхши ва ёмонлигидан қатъий назар, яхши кўради ва яхшилик кўрсатади. Бу хусусда Муҳаммад алайҳиссаломнинг мана бу муборак ҳадислари бор: «Душманларингизга ҳам меҳр-шафқатли бўлинглар». Ана шу каломи шарифга ҳамоҳанг равишда нозил қилинган «Инжил»нинг ҳам бир ҳадиси борки: «Ўз дўстингни ва ўз душманингни бирдай сев».

Доно халқимиз мақол ва маталларида меҳр-мурувватни бетиним тараннум этган: «Меҳр темирни эритар, қаҳр тошни ёрар», «Меҳр тошқини дарёдан кучли», «Қулф — ўғри учун, меҳр — тўғри учун», «Меҳр — икки кўзда», «Юз-юзга тушар, меҳр — кўзга тушар», «Умр йўлдошингнинг маҳрига боқмай, меҳрига боқ», «Она меҳри — қарз, фарзанд меҳри — фарз» ва ҳоказо.

Меҳр халқимизнинг энг ардоқланган фазилатидир. Меҳрибон одам деган номга сазовор бўлган киши халқимиз томонидан ўта эъзозланган, ардоқланган. Халқимиз бирон киши ҳақида гапирса, унинг номига «меҳрибон» сўзини қўшиб айтиш одатига эга: меҳрибон она, меҳрибон ота, меҳрибон фарзанд, меҳрибон устоз, меҳрибон бошлиқ... Ана шу улкан ва мўътабар унвонга эга бўлиши инсон учун катта бахт ва шу билан бирга юксак маъсулиятдир.

Халқимиз инсонпарвар, болажон. Саховат, мурувват, ва меҳр халқимизнинг эзгулик йўлидаги энг олижаноб фазилати бўлиб қолаверади.

Хайрулло НУРИДДИНОВ.

Удумларимиз

ДАРВИШОНА

Кўҳна Сурхон воҳасида яшовчи маҳаллий баҳорги маросимлардан бири дарвишонадир. У баъзи ҳудудларда «Кўча оши», «Дарвиш оши», форсий қавмлар орасида эса «Оши дарвишон» деб юритилади.

Айтишларига қараганда, дарвишонанинг пайдо бўлиши Мусо пайғамбар даврига бориб тақалар экан. Ривоят қилишларича, Мусо пайғамбар ўз қавми билан юртидан чиқиб кетишига тўғри келади. Шунда узоқ манзил сари бораётганда йўл ярмида озиқ-овқати тугаб, бутун қавми билан оч қолади. Нима қиларини билмай турганида, осмондан буғдой ва арпадан тайёрланган овқат тушади. Йўловчилар шу овқат туфайли омон қолишади. Худонинг бу марҳаматидан боши осмонга етган Мусо пайғомбар уни «Кўча оши» ёки «Дарвишлар оши» деб атаган экан.

Дарвишона одатда қишдан силласи қуриб, эсон-омон баҳорга етиб келган кишиларни қонсизлик ва мадорсизлик касалликларининг олдини олиш мақсадида февраль охири ва март ойларининг бошларида «илик узилди» даврида ўтказилган.

Дарвишона анъанаси қуйидагича: кунлар исий бошлагандан кейин қишлоқнинг кекса кишилари бир жойга тўпланишиб, барча ташкилий ишларни ўзаро маслаҳатлашиб оладилар. Шу кундан эътиборан бу маросимни ўтказиш учун барча зарурий ишлар кенг кўламда бошлаб юборилади. Ёши улуғ маҳалла фаоллари уйма-уй юриб ҳар бир хонадондан ихтиёрий равишда озиқ-овқат ёки пул йиғади. Сўнгра ташкилотчилар аҳоли сонига қараб, битта қўй ёки қора молни сотиб олишади. Ҳамма нарса тахт бўлгандан кейин, дарвишона ўтказиладиган кун овоза қилинади. Жарчининг чақириғини эшитган барча қари-ёш дарвишона бўладиган манзил томон йўл олишади.

Дарвишона сув бўйида, мачит ёки қабристонларда ёки қишлоқнинг бир чеккасида ўтказилиши мумкин. Унга аёллар тугун кўтариб келишади. Эркаклар эса пишириқлар тайёрлаб туришади, Буғдойдан гўжа оши, мол гўштидан қайнатма шўрва тайёрлашади. Сўнгра Қуръони каримдан тиловат қилиниб дастурхон ёзилади. Бойсунлик Холиқ Хурсандовнинг сўзига қараганда, 70-йилларда ҳам Баҳоуддин исмли Қаландар бўлган. У дарвишона бўлаётган жойда одамлар ўртасида Сўфи Оллоёр, Машраб ғазалларини, шунингдек, ўз ижодидан «Қаландари тилак»ни қўшиқ қилиб, баланд овозда айтиб юрган. Дарвишонага қишлоқнинг барча ёшу қариси бориб, таомлардан татиб кўриши шарт бўлган. Илгари Бойсуннинг «Туз бозор» мачитида, кейинчалик эса «Сариқмазор» қабристонида ҳар йили дарвишона ўтказилган. Унда асосан халққа арпа ва буғдойдан тайёрланган овқат тарқатилган.

Сирдарё ва Жиззах вилоятида эса ушбу маросимни Наврўз байрами ўрнида ўтказиб келишган. Олиб борилган илмий изланишлар дарвишонанинг турли жойларда [illegible] хил ўтказилганлигини кўрсатмоқда. Сурхондарё вилояти Шеробод тумани тасарруфидаги Ғуржак қишлоғида 1912 йили таваллуд топган Абдулло бобо Бозор ўғлининг гувоҳлик беришича, маросим ўтказиладиган куни кенг майдонга иккита ходани тик ҳолатда кўмишган. Ходаларнинг оралиқ масофаси тахминан бир ярим икки қадам бўлган. Уларнинг устига бирини-бири билан туташтирувчи узун ёғоч ўрнатилган. Ёғоч ўртасига эса Қуръони каримни тоза мато ичига солиб осиб қўйилган. Дарвишонага келиш олдидан ҳамма таҳорат олган. Маросимнинг бошланиши олдидан эса барча ёшу қари Қуръони каримнинг остидан ўтказилган. Фақат шундан кейингина нознеъматлардан тановвул қилиш бошланган. Бу бежиз эмас, албатта. Унинг бир қанча ўзига хос сабаблари бор. Негаки, шундай қилинса, кишиларнинг танаси ёвуз кучлардан, инсжинслардан, шайтон васвасаларидан ҳамда дарду-балолардан фориғ бўлган. Қолаверса, йил бўйи ўзини яхши ҳис этиб юрган, ҳеч қачон соғлигидан нолимаган. Бутун қишлоқда мўл-кўлчилик ҳукм сурган. Деҳқонлар меҳнатидан тўпланган ризқ-рўз ҳар доим тўйимли ва туганмас, йил бўйи қут-баракали бўлган.

Иброҳим АБДУРАҲМОНОВ,

ИРМОҚЛАРДАН ДАРЁ БЎЛУР

Усмон Примов қарийб йигирма йилдан бери бепоён Қарши даштини ўзлаштираётганлар сафида меҳнат қилиб, қўриқни боғу бўстонга айлантиришга ўз ҳиссасини қўшиб келаяпти. У Қарши бош каналини, насос станциялари тизимини ва бошқа кўплаб гидротехник иншоотларнинг барпо этилишида қурувчи, мутахассис сифатида фаол иштирок этди, бунёдкорлар орасида ўзига яраша ҳурмат-эътибор қозонди.

Ҳозирги пайтда У. Примов Қарши бош канали ва насос станцияларидан фойдаланиш бошқармаси бирлашган касаба уюшмаси қўмитасига етакчилик қилмоқда. Кўз илғамас кенгликларда олиб борилаётган яратувчилик ишлари, ҳамкасбларининг орзу-интилишлари, уларни ўйлантираётган муаммолар Усмон Примовни қўлга қалам олишга, ўз туйғулари ва ички кечинмаларини қоғозга туширишга ундайди. Қуйида шу изланишларнинг меваси бўлган айрим шеърларни эътиборингизга ҳавола этамиз.

ҲАЗРАТИ МИРОБ

Еру сув, оташдан яралган олам,
Кажрафтор фалак айланар шитоб,
Ҳаёт лаззатидан баҳраманд одам—
Сизга таъзимдадир, ҳазрати мироб.
Кимдир савоб топар, тош олиб йўлдан
Кимдир кўприк қуриб, олади савоб,
Гул унар сиз юрган тоғу тош, чўлдан
Қўлинг дард кўрмасин, ҳазрати мироб.
Авлодлар тарихи саждагоҳимдир,
Сув дея чопгани бўлганди сароб,
Қақраган Оролим дилда оҳимдир,
Ноламни тингланг Сиз, ҳазрати мироб.
Кўрпага ўт қўйманг, бургадан нолиб
Гуллаган боғларни айлангиз сероб,
Тинмай излаганлар доимо ғолиб,
Сиз зукко тадбиркор, ҳазрати мироб!
Масканим чўл бугун, маслагим бўстон,
«Сув—бу ҳаёт» дея этаман хитоб.
Улуғ айём куни шеър битди Усмон,
Қурбонинг бўлай мен, ҳазрати мироб!

КЎЗЛАРИ ҚУВОНЧДАН ПОРЛАСИН

Эр киши бўлса гар элнинг таянчи,
Дардли кун қалбига мадад, суянчи,
Шодлик кун бўлса гар унинг қувончи,
Ҳеч қачон қалбида армон бўлмасин.
Ҳаётда қувончга турсин у чорлаб,
Пок, эзгу дилларни шодликка чорлаб,
Кўзлари яшнасин қувончдан порлаб,
Чароғон кўзида афғон бўлмасин.
Эркка эришганлар қон ила жангда,
Ҳақингни бермагин ботсанг ҳам қонга,
Ҳаётда сен бугун ўзлигинг англа,
Қурган иморатинг вайрон бўлмасин.

ТЎРТЛИКЛАР

Ноҳақликни кўриб, жимгина турсанг,
Юртинг қон қақшаса, юзингни бурсанг,
Элу юрт бошига битган балосан
Ўзинг учун фақат елиб-югурсанг.

* * *

Қийиқ ҳам топилар қидирсанг қилдан,
Ночорга ёрдам қил, гар келса қўлдан
Бу оламда сен юрма қоқилиб—
Қайта ўтолмайсан умр йўлидан.

ЖАҲОН АҲЛИН ЛОЛ ЭТДИНГ

Бугун яна юртимнинг очилди кўрк-жамоли,
Юксалди само сари қадри ила камоли
Эсди элим бошида мустақиллик шамоли,
Олам узра танилган номинг муборак бўлсин,
Жаҳон аҳлин лол этган шонинг муборак бўлсин.
Таний олдинг аслингни —Темир руҳи
бўлди шод,
Чўлпон, Фитрат, Усмонлар номини
айладинг ёд,
Авлодин ёд этганнинг келгуси бўлар обод,
Ўзлигини англаган элинг муборак бўлсин!
Тўрт фаслида сўлмаган гулинг муборак бўлсин.
Сенга хизмат этганлар қулмас,
даҳолар бўлсин
Фарзандларинг, Беруний, Ибн
Синолар бўлсин,
Бошингдаги бахт қушинг чиндан Хумолар
бўлсин,
Энди қулмас, ўзбегим, даҳолигинг муборак,
Имону эътиқодга фидолигинг муборак.
Саховатли қуёшдан нурга тўлсин осмонинг
Доғ тушмасин ҳеч қачон, тоза бўлсин имонинг
Куйлар мадҳингни дилдан, Ўзбекистон,
Усмонинг
Олам аро танилган номинг муборак бўлсин.
Жаҳон аҳлин лол этган шонинг муборак
бўлсин.

Усмон ПРИМОВ.

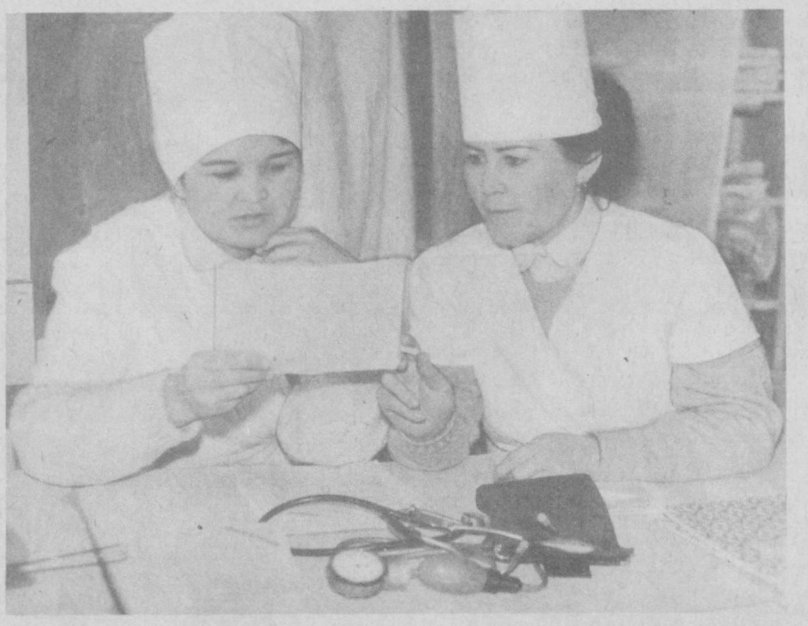

Риштон бадиий кулолчилик заводи қошида замонавий жиҳозланган тиббиёт маскани ишлаб турибди. Шифокорлар кулолларга тиббий хизмат кўрсатмоқда.

СУРАТДА: шифокор Фаридахон Рустамова ҳамшира Муборакхон Мамажонова билан суҳбатлашмоқда.

Х. МЕЛИБОЕВ олган сурат.

ВАРДОНЗЕ НАВОЛАРИ

Мурожон Нарзуллаев ва Баҳриддин Раззоқовнинг ташаббуси билан Шофиркон районида «Вардонзе наволари» фольклор дастаси тузилди. Район маданият уйи ҳузурида фаолият кўрсатаётган ижодий жамоага 10 нафар иқтидорли санъаткор йигитлар уюшган. Улар унутилаётган халқ қўшиқлари, термалар, лапарлару ёр-ёрларга қайта умр бахш этмоқдалар.

Даста дастуридаги миллий руҳ, жозиба ва оҳангни ўзида мужассам этган ўйноқи куй ва қўшиқлар аллақачон меҳнаткашлар қалбидан жой олди, уларнинг эътиборини қозонди. Қисқа вақт ичида унинг шуҳрати нафақат Шофирконга, балки Бухорога ҳам ёйилди. Жумҳурият ойнаи жаҳони орқали даста фаолияти ҳақида намойиш қилинган махсус кўрсатув эса унинг шуҳратига шуҳрат қўшди.

Дастанинг хушовоз хонандаю созандалари Муҳаммад Шарипов, Қодир Жамолов, Умид Аҳмедов, Нуриддин Шодиев, Элмурод Рўзиев, Хайрулла Рўзиевлар ўз маҳоратларини ошириш учун тинимсиз ишлаб, янги куй ва қўшиқлар яратмоқдалар. Улар тез-тез дала шийпонлари ва фермаларда, корхона ва ташкилотларда бўлиб, ўзларининг дилрабо куй-қўшиқлари билан меҳнаткашлар қалбига қувонч бағишлаяпти.

Ҳаваскор санъаткорлар Наврўз байрами кунлари эл хизматида бўлишди. Улар улуғ айёмга бағишлаб қизиқарли концерт дастурини тайёрлашган эди.

Қ. АМИНОВА.

СЕҲРИ, ЖОЗИБАСИ ЎЗГАЧА

ФУТБОЛ БУЙИЧА УЗБЕКИСТОН II ЧЕМПИОНАТИ БОШЛАНДИ

Кўпчилик орзиқиб кутган кунлар ҳам етиб келди. Ўз истиқлолининг иккинчи баҳорини Наврўз ва ҳайит айёмлари билан нишонлаётган серқуёш Ўзбекистон шаҳар ва қишлоқларига яна бир байрам ташриф буюрди — миллионлар қалбини эгаллаган ўйин— футбол бўйича мамлакатимизнинг мустақил иккинчи чемпионати бошланди.

Ҳар йил баҳор ўзгачадир, футбол ўзгача. Дарҳақиқат, бу йилги футбол баҳорининг шукуҳи ўзига хос. Бир неча кун муқаддам Ўзбекистонда футболни ривожлантириш тадбирлари тўғрисида республикамиз Вазирлар Маҳкамаси қарор қабул қилгани мутахассису мухлислар дилига севинч улашди.

«Футболнинг оммавийлиги ва унга катта қизиқиш борлигини, унинг аҳоли соғлигини мустаҳкамлашдаги ва жисмоний тарбияни яхшилашдаги муҳим аҳамиятини, халқаро майдондаги спорт алоқаларини кенгайтиришдаги кенг имкониятларини эътиборга олиб ва уни янада ривожлантириш мақсадида» қабул қилинган ушбу қарорда футболимиз равнақи йўлида амалга оширилиши кўзда тутилган қатор тадбирлар белгилаб берилган. Жумладан, оммавий футбол учрашувларини уюштиришга, қобилиятли спортчи ёшларни излашга ва тарбиялашга алоҳида эътибор бериш, «Пахтакор» командаси, терма ва профессионал футбол командаларининг мақомини тасдиқлаш, футболни ривожлантириш жамғармасини таъсис этиш, унга Вазирлар Маҳкамасининг заҳира жамғармасидан 100 миллион сўм ажратиш, қатор маҳкамалар ва жамоаларнинг жамғармани моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаши, футбол клублари ва спорт мактаблари уч йил муддатга ҳамма турдаги солиқлардан озод қилиниши, ўйингоҳлар ва машқ ўтказиш марказлари таъмирланиши, футболчилар ва уларнинг устозларига уй-жойлар ажратиш, бошқа муаммоларни ижобий ҳал этиш, халқаро мусобақаларда қатнашиш билан боғлиқ масалаларни чуқур ўрганиш ва зарур чора-тадбирларни кўриш каби муҳим жиҳатлар Ўзбекистон футболини ривожлантиришга ўз таъсирини ўтказиши табиий. Қарорда «Республиканинг барча минтақаларида футболни ривожлантиришга ва бунинг учун вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳри футбол федерациялари раисларининг юксак масъулиятига катта аҳамият бериб, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимларининг шу лавозимларга сайланишлари фахрли вазифа деб ҳисоблансин» дея таъкидланганини ҳам алоҳида қайд этиб ўтиш лозим.

Оммавий ахборот воситалари республикада футболни ривожлантириш, энг яхши спорт клублари, спорт мактаблари, физкультура жамоалари, мутахассислар ва тренерларнинг фаолиятини мунтазам равишда ёритиб боришларига ҳам эътибор берилган. Футбол мухлислари учун қувончли яна бир хабар — қарорга мувофиқ «Спорт» газетаси ҳузурида «Ўзбекистонда футбол» ҳафтаномасининг ташкил этилишидир.

Энди биз нималарни кутаётганимиз ҳақида икки оғиз сўз. То сўнгги кунгача 16 жамоа муросасиз курашни тўхтатмаса, ҳар бир учрашувнинг сўнгги дақиқасигача ғолибни кутиб ишқибозлик қилсак, майдонларда чиройли ҳужумкор руҳдаги ўйин ҳукмрон бўлса, ҳакамлар ўйиннинг «белига тепишмаса», стадионга тўпланганлар бир-бирларига хушмуомалада бўлса, дарвозаларга тўп киритилиши боис янграйдиган «Го-о-ол!!!» садолари тез--тез эшитилиб турса...

Чемпионатдаги учрашувларнинг биринчиси мамлакатимиз пойтахтидаги «Пахтакор» марказий стадионида ўтказилди. Мезбонлар Самарқанднинг «Динамо» жамоасини қабул қилишди. Учрашув пахтакорчиларнинг тўла устунлигини намойиш этди. Аввалига Николай Ширшов узоқ масофадан туриб Олег Горвиц ҳимоя қилаётган дарвозани аниқ нишонга олди. Учрашув давомида фаол ҳаракат қилган, ўтган йилги мавсумда Ўзбекистоннинг энг кучли футболчиси деб тан олинган истеъдодли ҳужумчи Валерий Кечинов «Динамо» дарвозасига тўп йўллаб, якуний ҳисоб 2:0 бўлишини таъминлади.

Биринчи турнинг яна бир диққатга сазовор учрашуви Наманган шаҳридаги марказий ўйингоҳда бўлиб ўтди. Бу ерда майдонга Биродар Абдураймовнинг ўтган йилги ва бу йилги шогирдлари тушишди. Бахтиёр Бобоев бошчилигида мавсумга тайёргарлик кўрган наманганликлар «Бинокор» футболчиларини бутун учрашув давомида ҳимояланишга мажбур қилишди. Бир неча бор «Навбаҳор» футболчилари ўтган йилги жамоадошлари Пётр Гизимчук ҳимоя қилаётган дарвозага таҳдид солдилар. Низом Нортожиев, Тўра Шоймардонов, Фурқат Эсонбоев, Жасур Абдураймов, Миржалол Аъзамов каби элга танилиб қолган футболчилардан тузилган «Бинокор» ҳеч бўлмаса бир очко олиш илинжида ҳаракат қилди. Аммо қибрайликлар иккинчи бўлим ўрталарида мезбонларнинг навбатдаги чиройли ҳужумлари вақтида Фарид Ҳабибуллиннинг зарбасини қайтаришга ожизлик қилиб, мағлубият аломини тортишга мажбур бўлдилар.

Қолган учрашувларда қуйидаги натижалар қайд қилинди: «Косонсойчи» (Косонсой, Наманган вилояти) — «Сўғдиена» (Жиззах) — 1:1, «Нурафшон» (Бухоро) — «Наврўз» (Андижон) —2:1, «Орол» (Нукус) — «Нефтчи» (Фарғона) — 2:3, «Политотдел» (Тошкент вилояти) — «Янгиер» (Янгиер, Сирдарё вилояти) — 4:0, «Шифокор» (Гулистон) — «Трактор» (Тошкент) — 1:0, «Темирйўлчи» (Қўқон) — «Чирчиқ» (Тошкент вилояти) — 1:0.

Навбатдаги тур учрашувлари 30-31 март кунлари бўлиб ўтади.

М. ТЎХТАМИРЗАЕВ.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ «ҲОЖАТБАРОР» ТАРҒИБОТ-ТИЖОРАТ ХИЗМАТИ
МУЛОҚОТ УЧУН ТЕЛ: 33-44-43, 32-54-44, 32-56-34, 32-56-25
БУЮРТМАЛАРИНГИЗ ТЕЗДА АДО ЭТИЛАДИ

ХЎЖАЛИК РАҲБАРЛАРИ, ТАДБИРКОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

UNIVERSAL IMPORT-EXPORT GmbH
MÜNCHEN HANNOVER

МЮНХЕН—ГАННОВЕР
КУП ТАРМОҚЛИ ОЛДИ-СОТДИ ФИРМАСИ

МЎЪЖАЗ СУТ ЗАВОДИ

УСКУНАЛАРИНИ СОТИБ ОЛИШНИ ТАКЛИФ ЭТАДИ. БУ ҲАР БИР ХУЖАЛИК ЁКИ ФЕРМЕРГА ЕТИШТИРИЛАЁТГАН СУТНИ ТЕЗДА ДАСТЛАБКИ ТАРЗДА ҚАЙТА ИШЛАШ ВА ИСТЕЪМОЛЧИЛАРНИНГ ТАЛАБ-ЭҲТИЁЖИНИ ҚОНДИРИШ ИМКОНИЯТИНИ БЕРАДИ.

МЎЪЖАЗ СУТ ЗАВОДИНИНГ ҚУВВАТИ БИР КЕЧА-КУНДУЗДА 3000—8000 ЛИТР ЯНГИ СОҒИЛГАН СУТНИ ҚАЙТА ИШЛАШГА ТЕНГДИР.

АГАР СИЗ ШУНДАЙ КИЧИК КОРХОНАНИ УЗ ХУЖАЛИГИНГИЗДА ЁКИ ФЕРМАНГИЗ ЯҚИНИДА ИШГА ТУШИРСАНГИЗ, ОЗ МИҚДОРДА ЭНЕРГЕТИКА РЕСУРСЛАРИНИ САРФЛАГАН ҲОЛДА ИСТЕЪМОЛЧИЛАРГА КУНИГА

4000 ЛИТР БУҒДА ҚИЗДИРИЛГАН, ЯЪНИ ПАСТЕРИЗАЦИЯ ҚИЛИНГАН СУТ,
200 КИЛОГРАММ СУЗМА,
250 ЛИТР ҚАЙМОҚ ЕТКАЗИБ БЕРИШ ИМКОНИЯТИГА ЭГА БУЛАСИЗ.

Ускуналарга мол айирбошлаш йўли билан ёки эркин алмаштириладиган валюта ҳисобидан ҳақ тўланади.

Шу кичик корхоналар бўйича Сизни қизиқтирган барча масалалар юзасидан фирмамизни Ўзбекистон Республикасида тарғиб-ташвиқ этиш ва унинг манфаатларини ҳимоя қилиш ваколатини олган ташкилот — «Нуристон» ассоциациясига — Ўзбекистон агросаноат комплекси тармоқларини информатизациялаштириш ва ривожлантириш уюшмасига мурожаат этишингизни сўраймиз.

«Нуристон» ассоциациясининг манзили: 700043, Тошкент, Халқлар дўстлиги кўчаси, 8-уй, телефонлар: (3712) 45-68-67; 45-22-41.

ҚАЙТА ИШЛАШ КОРХОНАЛАРИ СИЗГА ЯХШИ ДАРОМАД КЕЛТИРГАНДА ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ ЯҚҚОЛ НАМОЁН БУЛАДИ.

Бош муҳаррир Н. ЁҚУБОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Н. ҚАЮМОВ, М. ИСЛОМОВ, М. МИРЗАЕВ, Ҳ. РАҲМАТИЛЛАЕВ, М. ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари). С. САЙДАЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), О. ҒОФУРОВ, (масъул котиб), Н. ОРИФЖОНОВ, К. РИХСИЕВ, Э. ИБРОҲИМОВ, Р. БОБОМУҲАМЕДОВ.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Узплодовошчвинпром» концерни, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, «Қишлоқ ҳақиқати» журналистлари жамоаси.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб—33-09-93, Масъул котиб ўринбосарлари—32-56-25. Деҳқончилик бўлими—32-56-35, 32-54-51, 33-09-93. Қайта ишлаш саноати бўлими—32-56-31. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими—32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими — 32-56-33. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 33-09-93. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 32-54-49, 32-54-52. Безатиш бўлими — 32-58-79.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 000096. Буюртма Г.— 117. 31.260 нусхада босилди, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти 21.00 Босишга топширилди — 21.30

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6.